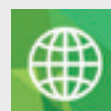

Osobitná správa

**Podpora z energetického
nástroja AKT – EÚ
pre energiu
z obnoviteľných zdrojov
vo východnej Afrike**EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Viac doplňujúcich informácií o Európskej únii je k dispozícii na internete.
Sú dostupné cez server Európa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2015

Print	ISBN 978-92-872-3085-0	ISSN 1831-0931	doi:10.2865/427485	QJ-AB-15-014-SK-C
PDF	ISBN 978-92-872-3053-9	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/710188	QJ-AB-15-014-SK-N
EPUB	ISBN 978-92-872-3074-4	ISSN 1977-5776	doi:10.2865/249450	QJ-AB-15-014-SK-E

© Európska únia, 2015

Rozmnožovanie je povolené len so súhlasom autora.

Na každé použitie alebo reprodukciu obrázku 1 je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľa autorských práv.

Printed in Luxembourg

Osobitná správa

**Podpora z energetického
nástroja AKT – EÚ
pre energiu
z obnoviteľných zdrojov
vo východnej Afrike**

(podľa článku 287 ods. 4 druhého pododseku ZFEÚ)

V osobitných správach EDA sa predkladajú výsledky vybraných auditov výkonnosti a auditov zhody, ktoré sa týkajú konkrétnych rozpočtových oblastí alebo tematických oblastí riadenia. EDA vyberá a navrhuje tieto auditorské úlohy tak, aby mali maximálny dosah, pričom sa zohľadňujú riziká pre výkonnosť či zhodu, výška súvisiacich príjmov alebo výdavkov, budúci vývoj a politický a verejný záujem.

Tento audit výkonnosti vykonala audítorská komora III, ktorej predsedá člen EDA Karel Pinxten a ktorá sa špecializuje na výdavkové oblasti vonkajších činností. Tento audit viedol člen EDA Klaus-Heiner Lehne, pomáhali mu Michael Weiss, vedúci jeho kabinetu; Gérald Locatelli, vedúci oddelenia; Thierry Cozier, vedúci tímu; Ruurd De Jong, Myriam Cazzaniga a Joao Nuno Coelho dos Santos, hlavní audítori, a Jean-Louis De Neve, samostatný audítor.

Body

Glosár a akronymá

I – VII Zhrnutie

1 – 9 Úvod

1 – 2 **Prístup k energetickým službám je kľúčom k pokroku pri dosahovaní rozvojových cieľov**

3 – 9 **Nástroj AKT – EÚ pre energetiku bol vytvorený na rýchle poskytovanie pomoci v praxi**

10 – 11 Rozsah auditu a audítorský prístup

12 – 40 Pripomienky

12 – 19 **Komisia dobre stanovila priority pomoci poskytovanej z EF, no v štvrtine preskúmaných projektov boli závažné nedostatky v návrhu**

13 – 14 Výberový proces viedol k podpore projektov v súlade s prioritami EF

15 – 19 Štvrtina kontrolovaných projektov bola financovaná aj napriek tomu, že v procese hodnotenia sa zistili významné nedostatky v návrhu

20 – 31 **Komisia riadne nemonitorovala projekty**

21 – 25 Kvalita správ realizačných partnerov nebola vyrovnaná

26 – 31 Pri vážnych ťažkostiach s vykonávaním projektov Komisia neprijala primerané a včasné opatrenia

32 – 40 **Kontrolované projekty boli väčšinou úspešné a mali dobré vyhliadky na udržateľnosť**

33 – 36 V prípade štvrtiny kontrolovaných projektov nebola dosiahnutá väčšina očakávaných výsledkov

37 – 40 Takmer všetky úspešné kontrolované projekty mali vyhliadky na dobrú udržateľnosť

41 – 44 **Závery a odporúčania**

Príloha I — Kontrolované projekty

Príloha II — Metodika bodovania

Príloha III — Projekty v rámci EUEI PDF a kľúčové sektory 11. ERF podľa jednotlivých krajín

Príloha IV — Obdobie realizácie, ciele a výsledky kontrolovaných projektov

Príloha V — Monitorovanie kontrolovaných projektov

Príloha VI — Bodovanie kontrolovaných projektov

Odpoveď Komisie

AKT: Africké, karibské a tichomorské štáty

EFR: Európske rozvojové fondy

ERF sú hlavným nástrojom poskytovania pomoci EÚ na rozvojovú spoluprácu africkým, karibským a tichomorským (AKT) štátom a zámorským krajinám a územia (ZKÚ). Dohoda o partnerstve, podpísaná v Cotonou 23. júna 2000 na obdobie 20 rokov („dohoda z Cotonou“), je súčasným rámcom pre vzťahy EÚ so štátmi AKT a ZKÚ. Jej hlavným zameraním je zmiernenie a napokon odstránenie chudoby. 9. EFR sa týka obdobia 2000 – 2007 a 10. ERF obdobia 2008 – 2013.

EF: Nástroj AKT – EÚ pre energetiku

Finančný nástroj vytvorený v roku 2005 na podporu zlepšenia prístupu k udržateľným a cenovo dostupným energetickým službám pre chudobných obyvateľov žijúcich vo vidieckych a prímestských oblastiach v krajinách AKT.

EF I: Prvý nástroj pre energetiku financovaný v rámci 9. ERF.

EF II: Druhý nástroj pre energetiku financovaný v rámci 10. ERF.

EUEI: Energetická iniciatíva EÚ za odstraňovanie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj

EUEI je spoločné úsilie Komisie a členských štátov, ktorým sa vytvárajú synergie medzi ich príslušnými rozvojovými politikami a činnosťami. Jej cieľom je prispieť k plneniu miléniových rozvojových cieľov prostredníctvom vhodných, cenovo dostupných a udržateľných energetických služieb chudobným. Je tiež súčasťou reakcie EÚ v súvislosti s iniciatívou nazvanou Udržateľná energia pre všetkých (SE4All).

EUEI PDF: Nástroj energetickej iniciatívy EÚ pre partnerský dialóg

Vytvorený v roku 2005 Komisiou a šiestimi členskými štátmi (Rakúsko, Fínsko, Francúzsko, Nemecko, Holandsko a Švédsko) na zlepšenie správy v sektore energetiky. Robí tak prostredníctvom pomoci partnerským krajinám pri vytváraní spoľahlivých energetických politik a stratégií.

GIZ: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH* (Nemecká agentúra pre medzinárodnú spoluprácu)

GR DEVCO: V rámci Európskej komisie zodpovedá Generálne riaditeľstvo pre medzinárodnú spoluprácu a rozvoj za:

- vypracovanie rozvojovej politiky EÚ a stanovenie sektorových politik v oblasti vonkajšej pomoci,
- vypracovanie viacročného programovania nástrojov vonkajšej pomoci financovaných z EFR a zo všeobecného rozpočtu spolu s Európskou službou pre vonkajšiu činnosť,
- realizáciu týchto nástrojov,
- podporu koordinácie medzi EÚ a členskými štátmi v oblasti rozvojovej spolupráce a zastupovanie EÚ v tejto oblasti navonok.

kW: kilowatt (jednotka energie), jeden kW sa rovná 1 000 wattom

MDG: Miléniové rozvojové ciele

MDG predstavujú osem medzinárodných rozvojových cieľov, ktoré boli stanovené po miléniovom samite Organizácie spojených národov v roku 2000 v nadväznosti na prijatie Miléniovej deklarácie OSN. Patria medzi ne ciele od zníženia extrémnej chudoby a hladu o polovicu až po poskytovanie základného vzdelávania pre všetkých a zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti. Všetky členské štáty OSN, ako aj mnohé medzinárodné organizácie sa zaviazali pomôcť splniť tieto ciele do roka 2015.

MVO: Mimovládna organizácia

OECD: Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj
Úlohou OECD je podporiť politiky, ktoré zlepšujú hospodársky a sociálny blahobyt ľudí na celom svete.

ROM: Monitorovanie orientované na výsledky (*Results-oriented monitoring*)
Systém ROM zriadilo GR DEVCO v roku 2000. Je založený na krátkych, zameraných posúdeniach vykonaných externými odborníkmi na mieste. Pri tomto monitorovaní sa používa štruktúrovaná a konzistentná metodika na posúdenie výkonnosti projektov z hľadiska piatich kritérií: relevantnosť, efektívnosť, účinnosť, potenciálny dosah a pravdepodobná udržateľnosť.

SE4All: Udržateľná energia pre všetkých
Túto iniciatívu začal generálny tajomník OSN v roku 2011. Pozostáva z troch vzájomne prepojených cieľov, ktoré sa majú dosiahnuť do roku 2030: i) zabezpečiť všeobecný prístup k moderným energetickým službám, ii) zdvojnásobiť celkovú mieru zlepšenia energetickej účinnosti a iii) celkovo zdvojnásobiť podiel energie z obnoviteľných zdrojov.

SMART: Konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, relevantné a časovo ohraničené (*Specific, measurable, achievable, relevant, time-bound*)

OSN: Organizácia Spojených národov

WSSD: Svetový summit o udržateľnom rozvoji (*World Summit for Sustainable Development*)
V roku 2002 na WSSD v Johannesburgu v Južnej Afrike sa udržateľný rozvoj opäť potvrdil ako hlavná zložka medzinárodnej agendy. Vlády schválili a opätovne potvrdili širokú škálu cieľov a záväzkov. WSSD predovšetkým vyzývala po činnostiach, ktoré značne zvýšia využívanie obnoviteľnej energie.

I

Ako bolo zdôraznené počas Svetového samitu o udržateľnom rozvoji, ktorý sa konal v Johannesburgu v roku 2002, a v iných medzinárodných rozvojových debatách, prístup k energetickým službám je kľúčom k pokroku pri dosahovaní rozvojových cieľov. V roku 2004 takmer dve miliardy ľudí, väčšinou z vidieckych a prímestských oblastí rozvojových krajín, nemalo prístup k vhodným, cenovo dostupným a udržateľným energetickým službám.

II

Rada ministrov AKT – EÚ schválila v júni 2005 vytvorenie nástroja AKT – EÚ pre energetiku (EF) na podporu prístupu chudobných k moderným energetickým službám so silným dôrazom na subsaharskú Afriku a energiu z obnoviteľných zdrojov. V období 2006 – 2013 bolo na EF pridelených 475 mil. EUR z 9. a 10. Európskeho rozvojového fondu, z toho väčšina na granty na projekty vybrané prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov. Pri začatí nášho auditu bolo v rámci prvých dvoch výziev na predkladanie návrhov pridelených spolu 268,2 mil. EUR, z toho 106 mil. EUR na projekty vo východnej Afrike, ktorá má zďaleka najnižšiu mieru prístupu k elektrine v Afrike.

III

Zistili sme, že Komisia bola väčšinou úspešná, ale mohla lepšie využívať EF na zvýšenie prístupu k energii z obnoviteľných zdrojov pre chudobných vo východnej Afrike.

IV

Komisia poskytla podporu na energiu z obnoviteľných zdrojov na projekty, ktoré boli vybrané na základe vhodne stanovených priorít. Nedostatočne dôsledný výberový proces však znamenal, že štvrtina kontrolovaných projektov získala grant aj napriek významným zisteným koncepčným nedostatkom.

V

Komisia riadne nemonitorovala všetky projekty. Správy, ktoré predložili realizační partneri, boli nevyváženou kvalitou a Komisia sa nepokúsila zabezpečiť dodržiavanie ich povinností týkajúcich sa predkladania správ. Pri niektorých projektoch Komisia dostatočne nevyužila návštevy projektov na mieste a kontroly monitorovania orientované na výsledky, najmä pri projektoch, o ktorých sa vedelo, že majú vážne ťažkosti, aby doplnila informácie, ktoré jej poskytli realizační partneri. V prípade niektorých projektov, ktoré mali vážne ťažkosti s realizáciou, Komisia neuskutočnila primerané a včasné opatrenia.

VI

Kontrolované projekty boli väčšinou úspešné a je pravdepodobné, že budú udržateľné, ak sa zrealizujú potrebné plánované opatrenia a nedôjde k prílišnému zhoršeniu situácie. V prípade štvrtiny kontrolovaných projektov sa nepodarilo splniť väčšinu očakávaných výsledkov, najmä pre nedostatky súvisiace s koncepciou, ktoré sa neriešili, a neprimeranému monitorovaniu zo strany Komisie.

VII

Predkladáme viacero odporúčaní týkajúcich sa dôslednejšieho výberu projektov, posilnenia ich monitorovania a zlepšenia vyhlíadok na ich udržateľnosť.

Prístup k energetickým službám je kľúčom k pokroku pri dosahovaní rozvojových cieľov

01

Takmer dve miliardy ľudí, väčšinou z vidieckych a prímestských oblastí rozvojových krajín, nemalo v roku 2004 prístup k vhodným, cenovo dostupným a udržateľným energetickým službám¹. Nestále ceny paliva na medzinárodnom trhu, ktoré zvyšujú dopyt po energii v rozvojových a rýchlo sa rozvíjajúcich krajinách, a otázky zmeny klímy sú osobitnými výzvami, pokiaľ ide o zvýšenie prístupu k energetickým službám.

02

Kým členské krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) znižujú riziko zraniteľnosti voči zvyšovaniu cien energie, zraniteľnosť väčšiny rozvojových krajín sa zvýšila v dôsledku nepriaznivého investičného prostredia v sektore a nízkej efektívnosti procesu². Previazanosť medzi nedostatočným prístupom k cenovo dostupným a udržateľným energetickým službám a ťažkosťami s dosiahnutím plynulého pokroku pri plnení väčšiny rozvojových cieľov bola zdôraznená počas Svetového samitu o udržateľnom rozvoji (WSSD), ktorý sa konal v Johannesburgu v roku 2002, a v iných debatách o medzinárodnom rozvoji.

- 1 COM(2004) 711 final z 26. októbra 2004 „Budúci vývoj Energetickej iniciatívy EÚ a spôsoby vybudovania energetickej vybavenosti pre krajiny AKT“, s. 2.
- 2 V priemere využívajú rozvojové krajiny približne dvakrát viac ropného ekvivalentu na jednotku hospodárskej produkcie ako krajiny OECD [COM(2004) 711].

Obrázok 1

© Visible Earth, NASA.

Jasný nočný pohľad na európsky a africký svetadiel

Nástroj AKT – EÚ pre energetiku bol vytvorený na rýchle poskytovanie pomoci v praxi

03

V kontexte WSSD Komisia a členské štáty EÚ spojili svoje sily, aby vytvorili Energetickú iniciatívu EÚ (EUEI) za odstraňovanie chudoby a trvalo udržateľný rozvoj. Jej cieľom je prispieť k plneniu miléniových rozvojových cieľov prostredníctvom vhodných, cenovo dostupných a udržateľných energetických služieb chudobným v sociálne a ekonomicky znevýhodnených oblastiach. Táto iniciatíva umožnila začať dialóg s rozvojovými krajinami s cieľom posilniť reformy energetického sektora, transfery technológií a investícií a podporiť iniciatívy na zmiernenie zmeny klímy.

04

Komisia v rokoch 2002 a 2003 zdôraznila potrebu financovania energetického sektora v rozvojových krajinách³. Členské štáty a krajiny AKT tieto potreby uznali a navrhli vytvorenie energetického nástroja AKT – EÚ (EF)⁴. V júni 2005 Rada ministrov AKT – EÚ v nadväznosti na návrh Komisie⁵ schválila vytvorenie EF na základe súboru hlavných zásad (pozri **rámček 1**).

- 3 COM(2002) 408 final zo 17. júla 2002 „Energetická spolupráca s rozvojovými krajinami“ a COM(2003) 829 final z 23. decembra 2003 „Rok po Svetovom samite o udržateľnom rozvoji: plnenie našich záväzkov“.
- 4 Na konferencii s názvom „Energia pre Afriku“, ktorá sa konala v Nairobi v novembri 2003 a na zasadnutí Rady ministrov AKT – EÚ v Gaborone v máji 2004. Vodohospodársky nástroj AKT-EÚ, ktorého hlavným cieľom bolo poskytovať chudobným bezpečnú pitnú vodu a základné hygienické zariadenia pre chudobných, sa považoval za užitočný model.
- 5 COM(2004) 711.

Rámček 1

Hlavné zásady energetického nástroja AKT – EÚ

Činnosti EF by mali byť zamerané na:

- i) krajiny AKT, ktoré už zaviedli alebo sa zaviazali zaviesť spoľahlivú energetickú politiku založenú na princípoch dobrej správy vecí verejných;
- ii) presadzovanie zodpovednosti na vnútroštátnej úrovni (a možno i na medzi hraničnej úrovni) zabezpečením súdržnosti s príslušnými sektorovými politikami a komplexnej stratégie znižovania chudoby;
- iii) umožnenie flexibility, pokiaľ ide o nástroje spolufinancovania s členskými štátmi, úverové inštitúcie a súkromné a verejné subjekty a združenia;
- iv) a propagovať inovácie v prípade problémov s poskytovaním udržateľných a cenovo dostupných energetických služieb chudobným.

05

Hlavným cieľom EF bolo presadzovať prístup k moderným energetickým službám pre chudobných z vidieckych a prímestských oblastí so silným geografickým dôrazom na subsaharskú Afriku. Zároveň bolo cieľom podporiť správu energetického sektora, ako aj zvýšiť jeho atraktivnosť pre investorov, uľahčiť rozsiahle investície do cezhraničnej energetickej infraštruktúry a presadzovať obnoviteľné zdroje, ako aj opatrenia na zabezpečenie energetickej efektívnosti.

06

Na EF bolo pridelených 475 mil. EUR na obdobie 2006 – 2013: 220 mil. EUR na prvý nástroj (EF I) financovaný v rámci 9. ERF a 255 mil. EUR na druhý nástroj (EF II) financovaný v rámci 10. ERF. Takmer 90 % týchto finančných prostriedkov (415,7 mil. EUR) sa použilo na poskytnutie grantov na projekty vybrané prostredníctvom výziev na predkladanie návrhov⁶. Zvyšné rozpočtové prostriedky boli pridelené na Nástroj EUEI pre partnerský dialóg (PDF)⁷, mechanizmus združovania prostriedkov, z ktorého sa financujú stredne veľké investičné projekty⁸, Partnerstvo Afrika – EÚ v oblasti infraštruktúry⁹ a na rozličné činnosti¹⁰.

07

Keď sa náš audit začal v júni 2014, bola na 142 projektov v rámci prvých dvoch výziev na predkladanie návrhov pridelená celková suma 268,2 mil. EUR: 169 mil. EUR na 74 projektov z výzvy na predloženie návrhov, ktorá bola uverejnená v máji 2006 v rámci EF I, a 99,2 mil. EUR na 68 projektov z prvej výzvy na predkladanie návrhov, ktorá bola uverejnená v novembri 2009 v rámci EF II¹¹.

08

Približne 85 % vybraných projektov po prvých dvoch výzvach na predkladanie návrhov sa týka energie z obnoviteľných zdrojov, 12 % hybridných zdrojov energie (obnoviteľné a fosílné) a 3 % na fosílné zdroje. Projekty sú zatriedené na základe rôznych kategórií podľa ich hlavných činností: mimosieťová výroba elektriny v malom rozsahu¹² (42 %), prepojenie, prenos a rozvod elektrickej energie (42 %), posilnenie správy vecí verejných/kapacít¹³ (9 %) a energie na varenie a ďalšie (7 %).

09

Na 50 projektov vo východnej Afrike boli pridelené rozpočtové prostriedky v celkovej výške 106 mil. EUR. Tento región, v ktorom má prístup k elektrine menej ako 20 % obyvateľstva, má zďaleka najnižší rozsah prístupu v Afrike¹⁴. To isté platí o prístupe k nepevným palivám na prípravu jedla, s úrovňou nižšou ako 10 % obyvateľstva, v porovnaní s približne 20 % v prípade západných a stredných afrických regiónov a viac ako 40 % v prípade regiónu južnej Afriky¹⁵.

- 6 Spôsob pre výzvy na predkladanie návrhov nie je špecifický pre EF. Viac informácií sa nachádza na webovej stránke GR DEVCO: <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/>.
- 7 Príspevok EÚ vo výške 3,5 mil. EUR sa prideluje prostredníctvom dohody o delegovaní spoločnosti *Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit* (GIZ), ktorá riadi projekt vo výške približne 16,5 mil. EUR. Ďalšie príspevky sú z Rakúska, Francúzska, Nemecka, Holandska, Švédska a Fínska. Cieľom tohto nástroja pre partnerský dialóg je vybudovať inštitucionálne kapacity a zlepšiť prostredie pre súkromné investície v energetickom sektore.
- 8 Pôvodne plánovaný príspevok do výšky 40 mil. EUR, prispel sumou 24,8 mil. EUR na šesť projektov.
- 9 Príspevok vo výške 17 mil. EUR bol v prvom rade určený na uľahčenie cezhraničných prepojení vnútroštátnych sietí.
- 10 Poradenstvo a služby na posúdenie návrhu, monitorovanie, hodnotenie a audit projektov a nepredvídaných okolností.
- 11 Posledné dve výzvy na predkladanie návrhov, ktoré boli uverejnené v rámci EF II v marci a októbri 2013, boli uzavreté v decembri 2014. Granty vo výške spolu 147,5 mil. EUR boli pridelené na 31 projektov.
- 12 T. j. skôr malá výrobná jednotka na výrobu elektriny zásobujúca distribučnú sieť, ktorá nie je prepojená s hlavnou elektrickou rozvodnou sieťou.
- 13 Všetky projekty v ostatných kategóriách zahŕňajú prvky budovania kapacít.
- 14 Rozsah prístupu k elektrickej energii ostatných afrických regiónov sa pohybuje od 34 % do 44 %. Podrobnosti sa uvádzajú v správe Partnerstva v oblasti energetiky medzi Afrikou a EÚ za roky 2011/2012 (<http://www.euei-pdf.org/support-to-the-africa-eu-energy-partnership-aeep>).
- 15 Nepevné palivo na varenie je plyn v kanistroch alebo kerozín ako náhrada za palivové drevo a drevené uhlie.

Rozsah auditu a audítorský prístup

10

Pokúsili sme sa hodnotiť, či sa Komisii vďaka EF podarilo zlepšiť prístup k energii z obnoviteľných zdrojov pre chudobných vo východnej Afrike. Pri audite sme sa zamerali na tri hlavné otázky:

- a) Pridelila Komisia podporu z EF na energiu z obnoviteľných zdrojov projektom, ktoré boli dobre sformulované a vybrané na základe vhodne stanovených priorít?
- b) Monitorovala Komisia projekty dostatočne?
- c) Splnili projekty svoje ciele?

11

Audit bol zameraný na projekty týkajúce sa energie z obnoviteľných zdrojov¹⁶ financované v rámci prvých dvoch výziev na predkladanie návrhov v dvanástich krajinách východnej Afriky¹⁷. Audit prebiehal od júna 2014 do februára 2015. Jeho súčasťou bolo:

- a) preskúmanie dokumentov o politikách EÚ týkajúcich sa energetického sektora v rozvojových krajinách, stratégie spolupráce EFR a EF;
- b) rozhovory s úradníkmi v GR DEVCO a so zástupcami zmluvných partnerov;
- c) preskúmanie 16 projektov, ktoré sa realizovali v piatich krajinách: Keňa, Madagaskar, Mozambik, Tanzánia a Zambia (pozri **prílohu I**)¹⁸. Medzi výberovými kritériami boli významnosť¹⁹ a pokrytie všetkých použitých technológií, ako aj rozličné typy realizačných a operačných partnerov²⁰. Cieľom tohto preskúmania bolo posúdiť účinnosť týchto projektov, ktoré boli hodnotené na základe príslušných kritérií vychádzajúcich z metodiky Komisie v oblasti monitorovania orientovaného na výsledky (ROM) (pozri **prílohu II**);

- d) návštevy na Madagaskare od 13. do 23. októbra 2014 a v Zambii a Tanzánii od 3. do 20. novembra, v rámci ktorých prebiehali rozhovory so zamestnancami delegácií EÚ, zástupcami verejných orgánov prijímateľských krajín, realizačnými partnermi, ako aj návštevy na mieste v prípade ôsmich projektov.

- 16 Fotovoltická slnečná, veterná, vodná energia a biomasa.
- 17 Ide o tieto východoafrické krajiny: Burundi, Džibutsko, Eritrea, Etiópia, Keňa, Madagaskar, Malawi, Mozambik, Rwanda, Tanzánia, Uganda a Zambia.
- 18 Ak je projekt spomenutý v pripomienkach, odkazuje sa na jeho číslo a skratku, ako sa uvádza v prílohách.
- 19 Minimálny príspevok z EF v sume 0,5 mil. EUR.
- 20 Mimovládne organizácie (MVO), poloverejné organizácie a súkromné spoločnosti.

Komisia dobre stanovila priority pomoci poskytovanej z EF, no v štvrtine preskúmaných projektov boli závažné nedostatky v návrhu

12

Preskúmali sme, či Komisia dobre stanovila priority pomoci poskytovanej z EF a či pridelila podporu z EF dobre navrhnutým projektom.

Výberový proces viedol k podpore projektov v súlade s prioritami EF

13

Súčasťou systému výziev na predkladanie návrhov je transparentný a dobre zdokumentovaný výberový proces (pozri **rámček 2**).

Rámček 2

Výber návrhov projektov

Na zabezpečenie širokej účasti, transparentnosti a prístupu založeného na dopyte sa výzva na predkladanie návrhov a usmernenia pre žiadateľov široko zverejňujú. Tieto usmernenia obsahujú praktické pokyny pre žiadateľov a ciele a priority výzvy. Žiadatelia predkladajú koncepčnú poznámku, v ktorej opisujú hlavné charakteristiky navrhovaného projektu, a úplnú žiadosť s podrobnou navrhovanou činnosťou spolu s príslušným rozpočtom a podrobnými informáciami o žiadateľoch.

Na riadenie výzvy na predkladanie návrhov dohliada hodnotiaci výbor²¹, ktorý zodpovedá za hodnotenie návrhov na základe výberových kritérií a kritérií na vyhodnotenie ponúk, ktoré sú stanovené v usmerneniach k výzve.

Koncepčnú poznámku a úplnú žiadosť posudzujú dve osoby, vo väčšine prípadov externý poradca a zástupca príslušnej delegácie EÚ²². Posúdenia sa robia na základe bodovacieho systému a štandardizovaných hodnotiacich tabuliek, pričom kritériá sa týkajú najmä relevantnosti, realizovateľnosti, účinnosti, udržateľnosti a nákladovej efektívnosti projektov.

V prípade významných názorových rozdielov medzi dvoma hodnotiteľmi vykoná hodnotiaci výbor tretie posúdenie s cieľom zistiť konečný počet bodov.

Granty sa udelia projektom s najvyšším bodovým hodnotením.

²¹ Hodnotiaci výbor v prípade výziev na predkladanie návrhov v rámci EF sa skladá zo zástupcov Komisie (GR DEVCO, GR pre životné prostredie, GR pre výskum a inováciu, GR pre energetiku) a zo sekretariátu AKT.

²² Ak sa projekt týka činností vo viacerých krajinách, posudzuje ho externý konzultant a zástupca príslušného regionálneho riaditeľstva GR DEVCO.

14

V prípade prvých dvoch výziev na predkladanie návrhov v rámci EF bolo predložených 975 návrhov. Z nich sa vybralo 142 projektov (15 %). Z hľadiska relevantnosti projektov výberové kritériá zabezpečili konzistentnosť s prioritami stanovenými EF a v dvoch výzvach na predkladanie návrhov:

- a) všetkých 12 východoafrických krajín, v ktorých sa uskutočnil audit, malo alebo práve zavádzalo vnútroštátnu energetickú politiku. Jedenástim krajinám bola poskytnutá podpora aj v rámci nástroja energetickej iniciatívy EÚ pre partnerský dialóg (pozri bod 6) na posilnenie inštitucionálnej kapacity
- a zlepšenie podnikateľského prostredia na investície v energetickom sektore (pozri **prílohu III**)²³;
- b) projekty využívajúce obnoviteľné zdroje energie sa považovali za prioritné a dostali 85 % pridelených grantov (pozri bod 8);
- c) projekty zodpovedajú vhodne určeným potrebám, pokiaľ ide o prístup k moderným energetickým službám (pozri **rámček 3**) vo vidieckych a prímestských oblastiach, ktoré sú väčšinou obyvateľsky ekonomicky slabšími alebo chudobnými skupinami obyvateľstva.

23 V ôsmich krajinách bola energetika vybraná ako kľúčový sektor aj v stratégiách spolupráce v rámci 11. ERF.

Rámček 3

Hlavné energetické potreby chudobného obyvateľstva

Vo vidieckych a prímestských oblastiach sú vo všeobecnosti prioritnými energetickými potrebami domácností svetlo, nabíjanie mobilných telefónov, rozhlasový prijímač alebo televízia, cirkulácia vzduchu a v prípade potreby chladnička, klimatizácia alebo iné spotrebiče. Najvyššou prioritou na úrovni dedín/komunit je dodávka elektriny zdravotným strediskám, za ňou nasledujú administratívne zariadenia, školy a ak je to potrebné, čerpanie vody. Mletie obilia, lúpanie ryže, pilovanie, chladenie jedla a nápojov, krajčírstvo alebo komunikačné strediská patria medzi hlavné ekonomické činnosti, ktoré boli umožnené dodávkou elektriny.

V drvivej väčšine prípadov sa ako palivo na varenie stále používa palivové drevo a uhlie. Výroba pecí, ktoré umožňujú úspory paliva a dobre riadené lesné hospodárstvo sú prvými krokmi k efektívnejšiemu využitiu a výrobe energie. V oblasti modernej energie zahŕňajú riešenia na varenie dostupnosť cenovo prijateľných a bezpečných plynových nádob alebo produkciu bioplynu v blízkosti miesta využitia. [Zdroje: rôzne projektové dokumenty a správa „Vyhliadky chudobných ľudí v oblasti energetiky za rok 2013“ („Poor people's energy outlook 2013“) <http://practicalaction.org/ppeo2013-pr>].

Obrázok 2

Zdroj: Európsky dvor auditorov.

Viditeľne umiestnený nápis projektu „Rozšírenie prístupu k integrovaným moderným energetickým službám na zníženie chudoby“ (Matadi, okres Siha, Tanzánia)

Štvrtina kontrolovaných projektov bola financovaná aj napriek tomu, že v procese hodnotenia sa zistili významné nedostatky v návrhu

15

Pokiaľ ide o návrh projektov, vhodné hodnotiace kritériá sa používali na hodnotenie:

- i) operačnej životnosti (s odvolaním sa na kapacitu partnerov a metódu realizácie projektu);
- ii) udržateľnosti (sociálno-ekonomickej, finančnej, technickej a environmentálnej);
- iii) nákladovej účinnosti (pomer nákladov/očakávaných výsledkov);
- iv) reprodukovateľnosti (preukázateľné účinky slúžiacie ako model pre ďalšie opakovanie).

16

V jedenástich kontrolovaných projektoch bolo bodové hodnotenie a analytické poznámky oboch hodnotiteľov v súlade. V prípade ďalších piatich projektov však nedošlo k zhode, keďže výberový proces bol ovplyvnený nezrovnalosťami, ktoré hodnotiaci výbor neodhalil.

- a) V jednom prípade²⁴ nebolo dobré bodové hodnotenie, pridelené externým hodnotiteľom, logické, keďže zistil závažné nedostatky v návrhu a vysoké riziká zlyhania projektu²⁵. Vzhľadom na to, že bodové hodnotenie dvoch hodnotiteľov bolo nad prahovou hodnotou, projekt bol vybraný.

- b) V prípade ďalších štyroch projektov²⁶ bolo potrebné predložiť návrh na tretie posúdenie vzhľadom na to, že externí hodnotitelia poukázali na závažné nedostatky v návrhu predstavujúce vysoké riziko pre projekty (napríklad nedostatočné odborné znalosti žiadateľa, príliš ambiciózne ciele, nereálny plán realizácie, udržateľnosť ohrozených primárnych zdrojov, nepriaznivá nákladová účinnosť, príliš optimistický a/alebo ambiciózne podnikateľský plán). Tretí hodnotiteľ však odporúčal udeliť grant, pričom riadne nezohľadnil zistené riziká a chýbali opatrenia na zmiernenie rizika.

17

V štyroch z piatich uvedených prípadov²⁷ boli závažné nedostatky v návrhu hlavným dôvodom na zlyhanie projektov (pozri bod 36).

18

Výberový proces zahŕňal posúdenie vhodnosti logického rámca každého projektu²⁸. Ciele projektov boli SMART²⁹, ale pre nedostatok primeraných štúdií uskutočniteľnosti ukazovateľa výkonnosti zavedené na monitorovanie ich plnenia sa vždy nezakladali na správnych východiskových hodnotách a dobre premyslených cieľoch.

- 24 Projekt č. 5 (Up-scaling).
- 25 Napríklad príliš ambiciózne projekt, vysoko optimistické predpoklady a obchodný plán, prebiehajúci pilotný projekt, ktorý ešte nepreukázal svoju efektívnosť.
- 26 Projekty č. 2 (Best Ray), č. 6 (Bioenergelec), č. 13 (Nice Roll-out) a č. 16 (Wood and charcoal).
- 27 Projekty č. 5 (Up-scaling), č. 6 (Bioenergelec), č. 13 (Nice Roll-out) a č. 16 (Wood and charcoal). Pozri **prílohu VI**, stĺpec „Návrh“, projekty s hodnotením C alebo D.
- 28 Predstavuje vzťah medzi sociálno-ekonomickými potrebami, ktorými sa projekt zaoberá, a jeho cieľmi, činnosťami a výsledkami.
- 29 Konkrétne, merateľné, dosiahnuteľné, realistické a časovo ohraničené.

Pripomienky

19

Z 13 projektov, ktoré boli dokončené alebo takmer dokončené, bolo v piatich prípadoch potrebné výrazne upraviť ukazovatele ich výkonnosti s cieľom prispôbiť sa situácii v danej oblasti³⁰, optimalizovať technické možnosti³¹ alebo riešiť nepredvídateľnú udalosť³² (pozri **prílohu IV**). To platí najmä o projektoch EF I. Komisia sa touto otázkou zaoberala pri projektoch v rámci EF II. V prvej výzve na predkladanie návrhov v rámci EF II bolo odporúčanie zrealizovať pred podaním žiadosti štúdie uskutočniteľnosti a to sa v druhej výzve stalo povinnou podmienkou.

Komisia riadne nemonitorovala všetky projekty

20

Kontrolovali sme, či Komisia získala náležité informácie zo správ o projektoch, ktoré by jej umožnili monitorovať pokrok a či v prípade potreby prijala primerané a včasné opatrenia.

Kvalita správ realizačných partnerov nebola vyrovnaná

21

V ustanoveniach zmlúv o grante uzatvorených s realizačnými partnermi sa stanovuje, že splátkové platby na grant sa vykonávajú po schválení priebežných a záverečných podrobných a finančných správ delegáciou EÚ. Tieto správy by mali zodpovedať vzoru uvedenému v zmluve o grante: mali by sa v nich uviesť uskutočnené činnosti, vysvetliť dôvody, prečo sa niektoré plánované činnosti nemohli vykonať, podrobne opísať problémy, ktoré sa riešili, ako aj spôsob ich riešenia a posúdiť dosiahnuté výsledky.

22

V piatich zo 16 kontrolovaných projektov bolo predkladanie správ včasné a ich kvalita zodpovedala očakávaniam. Všetky tieto projekty zrealizovali skúsení rozvojoví partneri³³. Pokiaľ ide o ďalšie projekty:

- v podrobných správach pravidelne chýbali informácie o priebežnom pokroku plnenia cieľov;
- pri neuspokojivom pokroku správy často obsahovali obmedzené informácie o plánovaných alebo prijatých opatreniach;
- v prípade výrazných oneskorení vo vykonávaní boli žiadosti o platbu a súvisiace správy menej časté a v dôsledku toho mali delegácie EÚ ešte menej informácií.

- Pokiaľ ide o projekt č. 5 (Up-scaling), zistilo sa, že dostupné zdroje sú nezlučiteľné s geografickým rozmiestnením a počtom lokalít, ktoré sa majú vybaviť. Pri projekte č. 15 (Boreale) sa zistilo, že nákladová a technická zložitosť súvisiaca s veternými elektrárnami je nezlučiteľná s miestnymi kapacitami a jedna obec (z ôsmich) nemala dostatočný počet obyvateľov na zabezpečenie udržateľnosti tohto projektu.
- Z topografickej štúdie projektu č. 8 (Sahabano) vyplývalo, že dostupná vodná energia je 700 kW namiesto plánovaných 460 kW. V prípade projektu č. 7 (rHYviere) dosahovala nainštalovaná vodná energia 890 kW namiesto plánovaných 600 kW.
- Pri projekte č. 6 (Bioenergelec) zdroje lesného hospodárstva jednej z lokalít (z piatich plánovaných) zničil cyklón pred výstavbou jednotky na výrobu elektriny.
- Projekty 2 (Best-Ray), 4 (Biogas), 7 (rHYviere), 9 (Resouth) a 15 (Boreale).

23

GR DEVCO najalo poradenskú spoločnosť, aby pomáhala delegáciám EÚ pri hodnotení predkladania správ realizačnými partnermi, zaznamenávala údaje o pokroku pri vykonávaní, zaviedla štruktúrovaný monitorovací nástroj EF a vypracovala správy o všeobecných cieľoch EF. Keď poradenská spoločnosť zistila nedostatky týkajúce sa včasnosti, kvality alebo úplnosti správ, informovala realizačného partnera a delegáciu EÚ a v prípade potreby vyjadrila odporúčania na uľahčenie vykonávania. Spoločnosť spravidla dokončila kontrolu správ partnerov v lehote jedného až piatich mesiacov po období, ktorého sa správa týkala. Z dôvodu oneskoreného predĺženia zmluvy sa však jej činnosti na niekoľko mesiacov prerušili, čo túto kontrolu v niektorých prípadoch značne oneskorilo (pozri **prílohu V**).

24

Táto štandardizovaná kontrola zo strany jedného subjektu bola do istej miery užitočná na harmonizáciu a zlepšenie predkladania správ realizačnými partnermi. Poradenská spoločnosť však nemala právomoc na presadenie vyjadrených odporúčaní a v jej zmluve neboli stanovené zdroje potrebné na kontrolu informácií, ktoré poskytli realizační partneri, na mieste. Toto overenie sa mohlo vykonať až po získaní ďalších zdrojov informácií³⁴.

25

Rozpočet na kontrolované projekty bol určený na povinné hodnotenia v polovici trvania a konečné hodnotenia projektov, ktoré mali realizační partneri zorganizovať a zmluvne zadať externým konzultantom. Uskutočnila sa len polovica hodnotení v polovici trvania. Z 11 kontrolovaných projektov v rámci EF I sa pri piatich neuskutočnilo hodnotenie v polovici trvania, a to i napriek tomu, že začali v roku 2008 a do ukončenia im v čase auditu chýbal asi jeden rok³⁵. Jeden projekt v rámci EF II³⁶ prebiehal asi tri roky a podľa plánu mal skončiť do jedného roka, no ani v tomto prípade sa neuskutočnilo hodnotenie v polovici trvania (pozri **prílohu V**).

Pri niektorých projektoch, ktoré mali vážne ťažkosti s vykonávaním projektov, Komisia neprijala primerané a včasné opatrenia

26

Nedostatky týkajúce sa predkladania správ o projekte boli zdôraznené v správe o hodnotení v polovici trvania z februára 2012, ktorá sa týkala prvej výzvy na predkladanie návrhov zorganizovanej GR DEVCO³⁷. Komisia neprijala opatrenia v nadväznosti na toto zistenie a nevytýčila plánované nápravné opatrenia, harmonogram a rozdelenie zodpovednosti³⁸.

- 34 Správy z kontrol na mieste, ktoré vykonal programový manažér delegácie EÚ, správy z monitorovania orientovaného na výsledky a externé hodnotenia.
- 35 Hodnotenie v polovici trvania projektu č. 6 (Bioenergelec) sa uskutočnilo v marci 2013, t. j. päť rokov po začiatku projektu na pôvodné trojročné obdobie realizácie.
- 36 Projekt č. 16 (Wood and charcoal).
- 37 Hodnotenie v polovici trvania 1. výzvy na predkladanie návrhov týkajúcej sa energetického nástroja financovaného 9. ERF.
- 38 Tento problém nie je špecifický len pre toto hodnotenie. Ako sa uvádza v osobitnej správe č. 15/2014 Systémy hodnotenia a monitorovania zameraného na výsledky generálneho riaditeľstva EuropeAid, sú tu nedostatky v následnej kontrole zistení z hodnotení (body 56 až 60).

27

Na základe zmlúv, ak realizační partneri neplnia svoje povinnosti týkajúce sa predkladania správ, GR DEVCO má právomoc kedykoľvek požadovať dodatočné informácie, ktoré musia byť poskytnuté do jedného mesiaca, ako aj ukončiť zmluvu a získať späť sumy, ktoré už boli vyplatené za neopodstatnené výdavky. GR DEVCO tieto právomoci primerane nevyužilo.

28

V troch kontrolovaných delegáciách EÚ bolo len málo dôkazov o tom, že programoví manažéri pravidelne kontrolovali projekty na mieste, a to i vtedy, keď delegácie EÚ vedeli o vážnych problémoch, ako to bolo v prípade dvoch nedostatočných projektov v rámci EF I³⁹. Ako príčiny uviedli obmedzenia v oblasti zdrojov a skutočnosť, že projekty EF mali nižšiu prioritu ako programy v rámci stratégií spolupráce s partnerskými krajinami v rámci ERF⁴⁰.

29

Pri projektoch, ktoré zamestnanci delegácií zriedkavo kontrolujú alebo ktoré majú ťažkosti, môžu programoví manažéri na delegáciách EÚ požiadať GR DEVCO, aby naplánovalo kontrolu zameranú na monitorovanie orientované na výsledky (ROM). Zo 16 preskúmaných projektov bolo 10 projektov predmetom aspoň jedného monitorovania orientovaného na výsledky⁴¹ (pozri **prílohu V**). Táto možnosť sa však dostatočne nevyužila pri projektoch, ktoré mali vážne a známe problémy s realizáciou:

- a) projekt č. 5 (Up-scaling), ktorý začal v januári 2008, bol predmetom monitorovania orientovaného na výsledky len raz v júni 2013. V tejto správe sa poukazovalo na chaotickú situáciu, na nápravné opatrenia však už bolo príliš neskoro;

- b) projekt č. 6 (Bioenergelec), ktorý začal v apríli 2008, nebol napriek výrazným oneskoreniam vo vykonávaní⁴² a nedostatočným výsledkom nikdy predmetom monitorovania orientovaného na výsledky.

30

Ak sa Komisia domnieva, že zmluvu nemožno viac účinne alebo primerane vykonávať, môže sa s realizačným partnerom dohodnúť na riešení a ak sa takéto riešenie nedá nájsť, môže zmluvu ukončiť. Komisia takto nepostupovala, keď približne v polovici roka 2010 bolo jasné, že obidva projekty uvedené v bode 29 nemohli byť realizované podľa plánu:

- a) v prípade projektu č. 5 (Up-scaling) predstavovalo jednu možnosť výrazné obmedzenie geografickej pôsobnosti a počtu dedín, ktoré sa mali vybaviť, a zvažiť, či pokračovať v pestovaní jatrofy⁴³;
- b) v prípade projektu č. 6 (Bioenergelec) bolo možné prehodnotiť projektový plán na základe nedostatočných výsledkov podobného projektu, ktorý už predtým zrealizoval rovnaký partner na Madagaskare⁴⁴.

39 Pri projekte č. 5 (Up-scaling) sa obdobie realizácie predĺžilo na 78 mesiacov a pri projekte č. 6 (Bioenergelec) na 81 mesiacov (pozri **prílohu V**). V prípade projektu č. 6 (Bioenergelec) nebola žiadna kontrola na mieste zdokumentovaná a predložená na kontrolu Dvoru audítorov.

40 Nedostatočné kontroly projektov na mieste nie sú špecifické len pre projekty EF. Ako je uvedené v jeho výročnej správe o činnosti za rok 2014, GR DEVCO nespĺnilo svoj cieľ navštíviť aspoň 80 % prebiehajúcich projektov a zmlúv (s. 112 a príloha 10, s. 297 až 299). Za rok 2014 boli celkové výsledky na úrovni 69 %, nižšie ako v roku 2013, keď dosiahlo úroveň 72 %. Jedným zo spomenutých dôvodov sú obmedzenia v oblasti ľudských zdrojov.

41 Tri projekty boli predmetom dvoch monitorovaní orientovaných na výsledky.

42 Obdobie realizácie sa predĺžilo z pôvodne plánovaných 36 mesiacov na 81 mesiacov.

43 Jatrofa je rastlina, ktorej semená obsahujúce olej sa spracúvajú na bionaftu.

44 Tento projekt, ktorý začal dva roky predtým, neprinášal uspokojivé výsledky, najmä pre nespoľahlivé strojové vybavenie, ktoré bolo rovnaké ako to, ktoré sa používalo v projekte č. 6 Bioenergelec.

31

Projekt č. 6 (Wood and charcoal) v rámci EF II realizuje súkromná lesnícka spoločnosť vo viacerých krajinách. Začal sa v marci 2012 a menej než rok pred plánovaným dátumom jeho ukončenia (júl 2015) nedošlo k nijakému pokroku inovačnej zložky týkajúcej sa produkcie dreveného uhlia⁴⁵, a nebolo ani pravdepodobné, že sa projekt naplní. Delegácie EÚ v príslušných krajinách sa nesnažili identifikovať dôvody zlyhania projektov, ani na túto situáciu nereagovali. Vzhľadom na to, že inovačná zložka týkajúca sa produkcie dreveného uhlia bola odôvodnením oprávnenosti projektu na financovanie v rámci EF, nebola dodaná, Komisia bude môcť získať späť časť svojich finančných prostriedkov.

Kontrolované projekty boli väčšinou úspešné a mali dobré vyhliadky na udržateľnosť

32

Preskúmali sme, či sa očakávané projektové výsledky dosiahli podľa plánu a či sú tieto výsledky udržateľné.

V prípade štvrtiny kontrolovaných projektov nebola dosiahnutá väčšina očakávaných výsledkov

33

Obdobia realizácie uvedené v návrhoch projektov a následne stanovené v zmluvách o grante boli väčšinou podhodnotené, pokiaľ ide o čas potrebný na realizáciu projektov⁴⁶. Deväť z 11 preskúmaných projektov v rámci EF I bolo potrebné predĺžiť a dva z nich si vyžadovali viac než dvojnásobok pôvodne naplánovaného času (pozri **prílohu IV**).

34

Zo 16 kontrolovaných projektov bolo 12 úspešných: päť projektov prekročilo svoje pôvodné ciele alebo bolo pravdepodobné, že tieto ciele prekročí, dva dosiahli svoje ciele alebo bolo pravdepodobné, že ich dosiahnu a v prípade piatich projektov bola pravdepodobnosť dosiahnutia cieľov malá, ale výsledky boli napriek tomu primerané⁴⁷ (pozri **prílohu IV** a prílohu **VI**, stĺpec „Výsledky“, projekty s hodnotením A alebo B). V **rámčeku 4** sú uvedené dva príklady úspešných projektov.

- 45 Nahradenie remeselnej výroby s nízkym výnosom používaním priemyselných pecí.
- 46 Napríklad štúdie uskutočniteľnosti, žiadosť o stavebné povolenie a postupy verejného obstarávania (pozri tiež bod 19).
- 47 Po dokončení projektu sa zistili výsledky prevyšujúce 75 % cieľových hodnôt (napríklad postupný nárast počtu pripojených domácností).

Príklady úspešných projektov

Projekt č. 4 (Biogas) – Cieľom tohto projektu realizovaného v Keni bolo ťažiť metán z kalových nádrží na malých farmách s tromi až desiatimi dojnícami. Bioplyn sa používa ako palivo na varenie v domácnostiach vlastníkov fariem. Prispieva k úspore palivového dreva a dreveného uhlia, výrazne znižuje znečistenie v domácnostiach a zlepšuje hnojivé kvality močovky. Na šírení projektu sa podieľali mikroinštitúcie a verejní navrhovatelia projektov. Prostredníctvom tohto projektu sa nainštalovalo 765 nádrží v piatich kenských provinciách (oproti cieľovému počtu 460).

Projekt č. 14 (Small-scale solar) – Cieľom tohto projektu bolo umožniť približne 18 000 ľuďom (alebo 4 000 rodinám) prístup k udržateľnej solárnej energii v malom rozsahu v dvoch vidieckych okresoch v Mozambiku. Svietidlá nabíjané solárnou energiou sú náhradou za spaľovanie dreva alebo kerozínu na svietenie. Tieto svietidlá sprístupňujú za malý denný poplatok malé podniky (nabíjacie stanice), ktoré vedú miestni podnikatelia špeciálne vyškolení v rámci projektu. Bolo zriadených 41 nabíjacích staníc v 25 obciach a hospodárne osvetlenie z čistej energie sa poskytuje 14 760 ľuďom (t. j. 82 % cieľovej hodnoty). Polovicu týchto podnikateľov tvoria ženy. Stanice nabíjané solárnou energiou sa používajú aj na nabíjanie mobilov a ďalších malých spotrebičov, ako sú rozhlasové prijímače alebo strojkčky na strihanie vlasov.

35

Projekty elektrifikácie vidieka, ktoré zahŕňajú poskytovanie energetických služieb pre domácnosti a miestne verejné budovy (pripojením na minisieť v obciach alebo využívaním samostatných solárnych jednotiek pre riedko obývané oblasti), mali veľmi pozitívne účinky a zlepšili každodenný život vidieckych spoločenstiev, a to i napriek tomu, že trvalo istý čas, kým vznikli nové očakávané hospodárske aktivity. Napríklad dodatočné zariadenia a pohodlie povzbudili kľúčových kvalifikovaných zamestnancov, ako sú učitelia, doktori, sudcovia, aby prijali prácu na odľahlých miestach, čo má zas vplyv na zlepšovanie dostupnosti verejných služieb a vytvorenie doplnkovej zamestnanosti, čo sú základné prvky prispievajúce k znižovaniu chudoby⁴⁸.

48 Napríklad projekty č. 2 (Best Ray), č. 3 (Majaua), č. 7 (rHYviere), č. 10 (Rural electrification) a č. 12 (Green energy).

Obrázok 3 – 4

Rozšírenie rozvodných sietí, predovšetkým v nemocnici v Kamilambo, „Infraštruktúra pre elektrifikáciu vidieka a projekty malého rozsahu“ (okres Mumbwa, Zambia)

Pripojenie nízkonapäťového transformátora na distribučnú sieť v obci Sahasinaka, projekt rHYviere (provincia Fianarantsoa, Madagaskar)

Zdroj: Európsky dvor auditorov.

36

Štyri projekty však nedosiahli väčšinu svojich očakávaných cieľov, čo sa dá vysvetliť najmä nedostatkami na úrovni ich koncepcie a nevhodným monitorovaním Komisie počas ich realizácie (pozri **prílohu VI**, stĺpec „Výsledky“, projekty s hodnotením D).

- a) Po piatich rokoch realizácie sa v rámci projektu č. 5 (Up-scaling) podarilo zabezpečiť prístup k moderným energetickým službám len v 11 z plánovaných 120 de-dín⁴⁹. Niektoré zakúpené zariadenia zostali nevyužitú a stali sa zastaranými.
- b) Projekt č. 6 (Bioenergelec) mal využívať biomasu na výrobu elektriny spaľovaním dreva v čerpadle prepojenom na parnú turbínu poháňajúcu generátor. Mnohé významné riziká, ktoré sa zistili vo fáze výberu projektu, sa naplnili⁵⁰. Zničenie lesa cyklónom v jednej z piatich vybraných lokalít bolo významné riziko, ktoré nebolo očakávané. Po šiestich rokoch od začiatku projektu sa dokončilo len jedno zariadenie a fungovalo len sporadicky⁵¹. Napláňovať zriadenie piatich jednotiek predtým, ako pilotný projekt dosiahne presvedčivé výsledky, bolo nanajvyš predčasné⁵².
- c) Projekt č.13 (Nice Roll-out) mal za cieľ rozšíriť internetové stredisko poháňané slnečnou energiou, ktoré už fungovalo v Gambii, na viac než 50 lokalít v Zambii a Tanzánii. Projekt musel byť ukončený pre likvidáciu realizačného partnera v roku 2013. Obchodný model, ktorý zahŕňa súkromný sektor, bol vo fáze hodnotenia návrhov považovaný za veľké riziko.

- d) Projekt č. 16 (Wood and charcoal) mal za cieľ výrobu dreva a dreveného uhlia vo vidieckych oblastiach. Realizačný partner preukázal viac záujmu o ziskový drevospracujúci priemysel ako o inovačnú zložku týkajúcu sa produkcie dreveného uhlia, čo bol dôvod oprávnenosti projektu na financovanie z EF.

Takmer všetky úspešné kontrolované projekty mali vyhliadky na dobrú udržateľnosť

37

Udržateľnosť bola v prípade jedného z 12 úspešných kontrolovaných projektov neistá z dôvodu technickej zložitosti v kombinácii s nedostatočnými miestnymi kapacitami. Bolo tu riziko technického zlyhania v krátkodobom a strednodobom horizonte⁵³. Ďalších 11 projektov by bolo pravdepodobne udržateľných, keby sa vykonali potrebné plánované opatrenia a nebol by sa príliš zhoršil kontext⁵⁴ (pozri **prílohu VI**, stĺpec „Udržateľnosť“, projekty s hodnotením B).

- 49 Napríklad zdĺhavé verejné obstarávanie, logistické obmedzenia, mobilizácia dopytu v dôsledku súťaže s ďalšími technológiami a neúčinným pestovaním jatropy. Na projekt ďalej vplýva právny spor medzi partnerom a dodávateľom, ktorý zablokoval fondy bez toho, aby splnil svoje záväzky.
- 50 Projekt utrpel aj spornou situáciou medzi dodávateľom zariadenia a národnou agentúrou pre elektrifikáciu vidieka (tiež partner projektu).
- 51 Strojové vybavenie brazílskeho pôvodu je skôr prototyp a stále vo veľkej miere závisí od jeho výrobcu.
- 52 V návrhu bolo naplánovaných šesť jednotiek, v zmluve o grante sa ponechalo len päť jednotiek.
- 53 Projekt č. 9 (Resouth) s hodnotením C pre zložitost' jeho zložky veternej turbíny a extrémnu vzdialenosť.
- 54 Vonkajšie faktory, ktoré môžu priamo alebo nepriamo ovplyvniť projekty, ako sú sociálno-ekonomické podmienky, bezpečnostná situácia, rozsiahla zmena v sektorovej politike alebo zhoršenie životného prostredia.

Pripomienky

38

V prípade projektov s decentralizovanou jednotkou na výrobu elektriny a sieťovou distribúciou energie⁵⁵ je v záujme udržateľnosti potrebné primerané riadenie operácií (výroba elektriny a predaj) a pravidelná technická údržba⁵⁶. Vo všetkých projektoch boli poskytnuté odborné školenia na zlepšenie manažérskych a technických kapacít budúcich operácií. Vzhľadom na miestne kapacity je však naďalej potrebná pravidelná odborná príprava po ukončení projektu, aby sa zabezpečilo optimálne riadenie výrobných jednotiek⁵⁷.

- 55 Projekty č. 1 (Mwenga), č. 3 (Majaua), č. 7 (rHyviere), č. 8 (Sahambano), č. 9 (Resouth), č. 10 (Rural electrification) a č. 15 (Boreale).
- 56 Niektoré prípady si budú vyžadovať osobitnú pozornosť, napríklad s ohľadom na niektoré nedostatky kvality postavenej infraštruktúry a inštalovaných zariadení.
- 57 Dlho etablovaní realizační partneri niekedy poskytli podporu na svoje vlastné náklady po skončení zmluvy, napríklad v projekte č. 9 (Resouth).

Obrázok 5 – 6

Zdroj: Európsky dvor audítorov.

Solárna fotovoltaická jednotka na streche školy s príslušným návodom na použitie, projekt „Zvýšenie prístupu k dodávkam elektriny“ (okres Kalomo, Zambia)

39

Niektorými projektmi sa zároveň zvyšovala informovanosť o environmentálnych otázkach (pozri napríklad v **rámčeku 5**) a poskytovala sa odborná príprava na tému zakladania mikropodnikov, čo bolo umožnené prívodom elektriny.

40

Výrobné jednotky dodávajúce elektrinu jednému zákazníkovi (t. j. prepojenie na hlavnú distribučnú sieť, ktorú zvyčajne prevádzkuje poloverejný orgán) sa môžu ocitnúť v platobnej neschopnosti, a tým ohroziť udržateľnosť projektu⁵⁸. Toto riziko je známe a reformy vnútroštátnej energetickej politiky sa zameriavajú na postupné presadzovanie osvedčených postupov a ozdravenie národných sieťových operátorov a ich schopnosti vyplatiť svojich dodávateľov⁵⁹.

58 Projekty č. 7 (rHYviere, 1 miesto z 3) a č. 8 (Sahambano).

59 Napríklad v Tanzánii a na Madagaskare Svetová banka podporuje rozsiahle programy na reformu energetického sektora.

Rámček 5

Zachovanie zdrojov primárnej energie je kľúč k udržateľnosti

Projekt č. 7 (rHYviere) – Cieľom tohto projektu bolo vybudovať malé jednotky na výrobu elektriny z vodných zdrojov v hornatom regióne Madagaskaru. Udržateľnosť vodných prameňov vo vysokej nadmorskej výške si vyžaduje správne riadenie prirodzenej flóry a poľnohospodárstva v zásobovacej nádrži, aby mohla dažďová voda priebežne prenikať do podložia. Projekt obsahoval základné zložky odbornej prípravy a senzibilizácie a užitočný environmentálny program s účasťou orgánov, ktorý je určený na zachovanie zdrojov primárnej energie (vodné pramene). Z tohto programu sa poskytujú dotácie roľníkom žijúcim pozdĺž zásobovacej nádrže, aby zachovávali flóru a prispôbili svoje pestovateľské metódy, najmä s cieľom predísť ďalšiemu odlesňovaniu pomocou vysekávania a vypaľovania lesov a ťažbe na produkciu dreveného uhlia. Dlhodobé finančné zdroje potrebné na dotácie pre miestnych roľníkov boli sprístupnené pomocou osobitného príspevku (2,5 %) na elektrinu z vodných zdrojov vyrobenú a predávanú mestu, ktoré sa nachádza v údolí.

41

Dospeli sme k záveru, že Komisii sa väčšinou darilo zlepšiť prístup k energii z obnoviteľných zdrojov pre chudobných vo východnej Afrike vďaka EF, ale mohla byť ešte úspešnejšia.

42

Komisia poskytla podporu na energiu z obnoviteľných zdrojov v rámci EF na projekty vybrané na základe vhodne stanovených priorít. Vo výzvach na predkladanie návrhov sa uplatňovali riadne výberové kritériá na zabezpečenie konzistentnosti s prioritami stanovenými v EF. Štvrtina kontrolovaných projektov však získala grant napriek vážnym nedostatkom v návrhu, ktoré sa zistili počas výberového procesu. Rozdiely medzi bodovým hodnotením týchto projektov a analytickými poznámkami hodnotiteľov poukazujú na nedostatok dôslednosti vo výberovom procese (pozri body 12 až 19).

Odporúčanie 1 **Dôslednejší výber** **projektov**

Pri používaní výziev na predkladanie návrhov počas výberového procesu by Komisia mala posilniť posúdenie:

- i) rizík súvisiacich s návrhom opatrení a plánovaných opatrení na zmiernenie rizika;
- ii) čo najviac zlepšiť koncepciu projektov pri pridelení grantov. Komisia by pritom mala zohľadniť nedostatky, ktoré zistili hodnotitelia.

43

Komisia riadne nemonitorovala všetky projekty. Kvalita správ realizačných partnerov nebola vyrovnaná a pomoc poradcu, ktorého najalo GR DEVCO na zlepšenie predkladania správ, mala pozitívny, no obmedzený účinok. V prípade niektorých projektov, ktoré mali vážne ťažkosti s realizáciou, Komisia neprijala primerané a včasné opatrenia:

- a) nepokúsila sa zabezpečiť dodržiavanie povinností týkajúcich sa predkladania správ stanovených v zmluvách o grante;
- b) Komisia dostatočne nevyužila návštevy projektov na mieste, ktoré vykonávali programoví manažéri v delegáciách EÚ, a kontroly monitorovania orientovaného na výsledky, najmä pri projektoch, o ktorých sa vedelo, že majú vážne ťažkosti, aby doplnila informácie, ktoré jej poskytli realizační partneri;
- c) Napriek tomu, že Komisia vedela, že niektoré kontrolované projekty sa pravdepodobne nezrealizujú podľa plánu, nesnažila sa dohodnúť s realizačnými partnermi na riešení alebo ukončiť projekty (pozri body 20 až 31).

Odporúčanie 2 Posilnenie monitorovania projektov

Komisia by mala:

- i) podrobne monitorovať dodržiavanie ustanovení zmlúv o grante, pokiaľ ide o včasnosť a kvalitu finančných a podrobných správ a hodnotení;
- ii) v prípade, že sa tieto ustanovenia nedodržiavajú, pozastaviť ďalšie vyplácanie grantu a požiadať realizačných partnerov o poskytnutie potrebných informácií;
- iii) zvýšiť počet návštev programových manažérov na mieste a kontrol monitorovania orientovaného na výsledky v prípade citlivých projektov s použitím prístupu založeného na riziku;
- iv) keď je nepravdepodobné, že sa projekty zrealizujú podľa plánu, snažiť sa dohodnúť na riešení s realizačným partnerom;
- v) v prípade, že nie je možné nájsť riešenie, prijať racionálnu stratégiu ukončenia angažovanosti.

44

Väčšina preskúmaných projektov bola úspešná a je pravdepodobné, že budú udržateľné, ak sa zrealizujú potrebné plánované opatrenia a nedôjde k prílišnému zhoršeniu situácie. Hoci trvalo istý čas, kým vznikli nové hospodárske aktivity po prívode elektriny, kvalita života ľudí na vidieku sa výrazne zlepšila, najmä vďaka prístupu k posilneným verejným službám. V prípade štvrtiny kontrolovaných projektov sa nepodarilo splniť väčšinu očakávaných výsledkov, najmä pre nedostatky súvisiace s koncepciou, ktoré Komisia neriešila a nevhodne monitorovala (pozri body 32 až 40).

Odporúčanie 3 Zvýšenie vyhlíadok na udržateľnosť projektov

Po dokončení komplexných projektov, najmä tých, ktoré sa týkajú investícií do infraštruktúry, by Komisia mala:

- i) vyžadovať od realizačných partnerov, aby vo svojej záverečnej správe hodnotili možnú potrebu trvalej technickej pomoci pre operátorov;
- i) zväžiť možnosť poskytnutia finančných prostriedkov na tento účel, napríklad zmenou zmluvy o grante.

Túto správu prijala komora III, ktorej predsedá Karel PINXTEN, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 6. októbra 2015.

Za Dvor audítorov

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
predseda

Kontrolované projekty

Projekt č. a skrátený názov	CRIS č.	EF č. (výzva na predkladanie návrhov č.)	Návrh č.	Bodové ohodnotenie projektu ³ (v %)	Názov činnosti	Krajina
1 Mwenga	2007/195-963	EF I	78	EE: 81,5 EUD: 86	<i>Mwenga 3 MW hydro Power Plant</i> (Vodná elektrárňa s výkonom 3 MW v oblasti Mwenga)	Tanzánia
2 Best Ray	2007/195-964	EF I	132	EE: 57 EUD: 77 3. h: 72	<i>BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas - Dodanie energetických služieb do vidieckych oblastí Tanzánie)</i>	Tanzánia
3 Majaua	2007/195-977	EF I	46	EE: 74 EUD: 75,5	<i>Electrificação da comunidade de Majaua</i> (Zabezpečenie elektriny pre obyvateľov v Majaua)	Mozambik
4 Biogas	2007/195-982	EF I	244	EE: 71,5 EUD: 74	<i>Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors</i> (Rozšírenie počtu malých zariadení na výrobu bioplynu pre poľnohospodárskych výrobcov)	Keňa
5 Up-scaling	2007/195-985	EF I	214	EE: 71 EUD: 83,5	<i>Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction</i> (Rozšírenie prístupu k integrovaným moderným energetickým službám na zníženie chudoby)	Tanzánia
6 Bioenergelec	2007/196-004	EF I	217	EE: 65 EUD: 74 3. h: 76,5	<i>Bioenergelec (bioénergie électricité)</i> (Bioenergia)	Madagaskar
7 rHYviere	2007/196-005	EF I	144	EE: 74 EUD: 81	<i>Programme rHYviere – Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement</i> (Program rHYviere – sieť pre energiu z vodných elektrární na vidieku a ochrana životného prostredia)	Madagaskar
8 Sahambano	2007/196-009	EF I	54	EE: 69,5 EUD: 68,5	<i>Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano</i> (Zariadenie na výrobu hydroelektriny v loklaite Befanaova na rieke Sahambano)	Madagaskar
9 Resouth	2007/196-014	EF I	128	EE: 72 EUD: 78,5	<i>Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH)</i> (Decentralizovaná elektrifikácia vidieka formou obnoviteľnej energie na juhu Madagaskaru)	Madagaskar
10 Rural electrification	2008/020-660	EF I	284	EE: 68 EUD: 78	<i>Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects</i> (Infraštruktúra pre elektrifikáciu vidieka a projekty malého rozsahu)	Zambia
11 Increase access	2008/195-971	EF I	200	EE: 80 EUD: 75	<i>Increased Access to Electricity Services</i> (Zvýšenie prístupu k dodávkam elektriny)	Zambia

Rozpočet (mil. EUR)	Príspevok EÚ (mil. EUR)	Príspevok EÚ v percentách /Rozpočet	Krátky opis	Navštívený (alebo len kontro- lovaný v krajine)	Navštívené lokality
7,81	3,60	46,1 %	Zriadenie malej vodnej elektrárne s cieľom poskytnúť spoľahlivý zdroj energie producentovi čaju a 14 dedín.	áno	Projekt v Mufindi (región Iringa); Stretnutia s miestnymi orgánmi v Mafinge
1,50	1,13	75,3 %	Inštalácia solárnych fotovoltaických jednotiek v 8 050 domácnostiach (a verejných zariadeniach) v deviatich dedinách. Na niektorých miestach bola použitá mikro elektrina z vodných zdrojov s minisieťou a bioplyn.	áno	CERC a družstvo Mpambano v Oldonyosambu; stredisko odborného vzdelávania v Mkuru; projekt na strednej škole Ngarenyanuki v Olkung'wado; technická vysoká škola (<i>Arusha Technical College</i>), Arusha
2,49	1,87	75,1 %	Obnova malej vodnej elektrárne (v súčasnosti nepouží- vanej) a zriadenie miestnej siete elektrickej energie na pripojenie 5 000 domácností.	nie	nevzťahuje sa
1,97	1,22	61,9 %	Používanie technológie bioplynu na účely varenia vo vidieckych oblastiach v prípade 330 farmárov v piatich provinciách.	nie	nevzťahuje sa
3,05	2,29	75,0 %	Zriadenie viacúčelových stredísk energetických služieb napájaných dieselovými motormi s využitím biopalív (jatrofový olej) v 120 dedinách v 6 regiónoch.	áno	Miesto realizácie projektu multifunkčnej platformy Matadi – Mji Mwema, okres Siha – región Kilimandžáro; úložisko v Moshi
3,16	1,96	61,9 %	Výroba elektriny z biomasy pre 6 dedín (v 4 regiónoch) a lepšia karbonizácia.	(áno)	Žiadna lokalita nebola navštívená ¹ , ale uskutočnili sa rozhovory so zainteresovanými stranami a s realizačným partnerom
2,30	1,73	75,1 %	Výstavba troch prietokových vodných elektrární a mini- siete na napojenie ôsmich dedín vo vidieckych oblastiach na východe.	áno	2 lokality z 3: Sahasinaka a Tolongoina
3,31	2,48	74,9 %	Výstavba prietokovej vodnej elektrárne a predĺženie siete o 20 km na napojenie jedného mesta a dvoch dedín.	áno	1 lokalita: Ihosy
1,16	0,87	75,0 %	Elektrifikácia dvoch dedín v južnom regióne s využitím dvoch 2 veterných turbín a solárnych fotovoltaických jednotiek.	(áno)	Žiadna lokalita nebola navštívená ² , ale uskutočnili sa rozhovory so zainteresovanými stranami
36,51	10,00	27,4 %	Rozšírenie siete a inštalácia malej vodnej elektrárne a 2 000 solárnych jednotiek na výrobu elektriny pre 27 000 domácností, 700 škôl a zdravotných stredísk.	áno	Jedna lokalita z dvoch: Mumbwa
33,00	10,00	30,3 %	Rozšírenie siete na uľahčenie prístupu k obnoviteľným zdrojom energie vo vidieckych a prímestských oblastiach v Zambii (65 000 príjemcov).	áno	Tri lokality z 24: Kabwe, rozvodňa Kanyama a Kalomo

Projekt č. a skrátený názov	CRIS č.	EF č. (výzva na predkladanie návrhov č.)	Návrh č.	Bodové ohodnotenie projektu ³ (v %)	Názov činnosti	Krajina
12 Green energy	2011/231-578	EF II - (Výzva 1)	60	EE: 71 EUD: 85	<i>Community Based Green Energy Project</i> (Komunitný projekt zelenej energie)	Keňa
13 Nice Roll-out	2011/231-937	EF II - (Výzva 1)	183	EE: 47 EUD: 87 3. h: 82	<i>NICE Roll-Out</i> (Zriadenie centier NICE)	Zambia, Tanzánia, Gambia
14 Small scale solar	2011/232-092	EF II - (Výzva 1)	620	EE: 83 EUD: 81	<i>Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado</i> (Sprístupnenie udržateľnej solárnej energie v malom rozsahu pre 18 000 obyvateľov v okrese Quissanga, Cabo Delgado)	Mozambik
15 Boreale	2011/280-322	EF II - (Výzva 1)	534	EE: 84 EUD: 79	<i>Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE)</i> (Najlepšie možnosti pre energiu na vidieku a prístup k svetlu a elektrine)	Madagaskar
16 Wood and charcoal	2012/232-680	EF II - (Výzva 1)	542	EE: 59 EUD: 87 3. h: 75	<i>Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania</i> (Udržateľná výroba dreva a dreveného uhlia vo vidieckych častiach Mozambiku, Malawi a Tanzánii)	Mozambik, Tanzánia, (Malawi)

Rozpočet (mil. EUR)	Príspevok EÚ (mil. EUR)	Príspevok EÚ v percentách /Rozpočet	Krátky opis	Navštívený (alebo len kontro- lovaný v krajine)	Navštívené lokality
2,32	1,74	75,0 %	Inštalácia solárnych fotovoltaických jednotiek v 56 školách a 32 zdravotných strediskách vo vidieckych oblastiach v Keni.	nie	nevzťahuje sa
8,44	2,50	29,6 %	Rozvoj podnikania prostredníctvom zariadení IKT využívajúcich energiu zo solárnych fotovoltaických jednotiek (franchisingové strediská NICE v 50 vidieckych a prímestských oblastiach v Gambii, Tanzánii a Zambii).	nie	nevzťahuje sa
0,79	0,59	75,0 %	Umožniť 4 000 domácnostiam prístup k udržateľnej solárnej energii v menšom rozsahu v 2 okresoch.	nie	nevzťahuje sa
2,30	1,72	74,8 %	Inštalácia solárnych fotovoltaických jednotiek v desiatich školách, ôsmich zdravotných strediskách a 900 domácnostiach v ôsmich obciach v južnom regióne.	(áno)	Nebola navštívená žiadna lokalita ² , ale uskutočnili sa rozhovory so zúčastnenými stranami
5,33	2,40	45,0 %	Udržateľná biomasa a energetická účinnosť prostredníctvom vyškolenia 2 000 domácností v oblasti výsadby stromov a výstavby zariadenia na výrobu dreveného uhlia.	áno (Tanzánia)	Plantáže a kancelárie Green Resources v Sao Hill (región Iringa v Tanzánii)

- 1 Projekt v lokalite vybranej na výkon kontroly bol vo veľmi ranej fáze realizácie (bola postavená len budova, ešte nebolo nainštalované zariadenie na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov). Jediná dokončená lokalita bola príliš vzdialená, a preto sa nedala zahrnúť do nášho plánovania misie.
- 2 Nenavštívená z bezpečnostných dôvodov.
- 3 Návrh hodnotil externý odborník (EE), delegácia EÚ (EUD) a v niektorých prípadoch tretí hodnotiteľ (3. h).

Metodika bodovania

Na účely auditu bolo bodovanie koncepcie, výsledkov a potenciálnej udržateľnosti stanovené na základe metodiky Komisie v oblasti monitorovania orientovaného na výsledky (ROM). Použité kritériá sú uvedené nižšie:

Koncepcia

- A Koncepcia projektu (vrátane vybranej technológie) je v tomto kontexte realistická a relevantná. Riziká a miestne obmedzenia boli dobre definované a opatrenia na zmiernenie rizík, ktoré je potrebné realizovať, boli podrobne opísané. Navrhuje sa jasný a dobre štruktúrovaný logický rámec, ciele SMART (bodové hodnotenie sa nemení, ak je potrebné upravovať referenčné hodnoty a ciele po vykonaní štúdie uskutočniteľnosti) a primerané ukazovatele výkonnosti.
- B Primeraná Intervenčná logika. Vzali sa na vedomie zistené nedostatky alebo problémy týkajúce sa vybraného konceptu alebo technológie. Uvedené problémy nie sú úplné a/alebo ich zmiernenie nie je úplne presvedčivé. A obmedzenia na zozname nie sú úplné a/alebo ich zmiernenie nie je úplne presvedčivé. Ciele a/alebo ukazovatele je potrebné zmeniť.
- C Intervenčná logika vykazuje problémy, ktoré môžu výrazne ovplyvniť očakávané výsledky, vyššie uvedené prvky vyvolávajú otázky/predstavujú výzvy.
- D Intervenčná logika je chybná a výrazne znižuje šancu na úspech projektu, alebo projekt ohrozuje dôležité otázky/problémy.

Výsledky

- A Všetky výsledky boli, alebo pravdepodobne sa získali v dobrej kvalite a prispievajú k plánovaným účinkom, činnosti sú pravidelne monitorované a realizované podľa plánu (nezaznamenali sa žiadne oneskorenia, prípadne sú menšie a dajú sa logicky vysvetliť).
- B Výsledky sa dosiahli, alebo pravdepodobne sa dosiahnu, podľa plánu, ale existuje priestor na zlepšenie z hľadiska kvality, získania očakávaného množstva alebo načasovania. Oneskorenia však neohrozujú dosiahnutie výsledkov.
- C Niektoré výsledky nie sú/nebudú získané včas v súlade s očakávaným množstvom alebo v dobrej kvalite. Sú potrebné nápravné opatrenia. Činnosti sú oneskorené a do istej miery oddelené od intervenčnej logiky a plánov.
- D Kvalita a získanie výsledkov má, alebo s najväčšou pravdepodobnosťou bude mať, vážne nedostatky. Sú potrebné veľké úpravy na zabezpečenie dosiahnutia aspoň hlavných výsledkov. Vážne oneskorenia a činnosti sú zásadne oddelené od intervenčnej logiky a plánov. V snahe obmedziť ďalšie problémy je asi potrebné stanoviť stratégiu ukončenia angažovanosti.

Udržateľnosť

- A Výsledky budú dlhodobo udržateľné a potenciálne šírenie je zabezpečené priaznivým kontextom a/alebo súvisiacimi opatreniami zavedenými v rámci projektu alebo iných zásahov.
- B Výsledky (alebo väčšina z nich) budú s najväčšou pravdepodobnosťou dlhodobo udržateľné, ak sa potrebné plánované opatrenia zrealizujú podľa plánov a/alebo nedôjde k prílišnému zhoršeniu situácie.
- C Výsledky (alebo väčšina z nich) pravdepodobne nebudú v strednodobom ani dlhodobom horizonte udržateľné, ak sa potrebné plánované opatrenia primerane neposilnia alebo nedoplnia, najmä ak má situácia tendenciu zhoršiť sa.
- D Výsledky (alebo väčšina z nich) s najväčšou pravdepodobnosťou nebudú v strednodobom horizonte udržateľné, napriek všetkým prijatým opatreniam v danom kontexte.

Projekty v rámci EUEI PDF a kľúčové sektory 11. ERF podľa jednotlivých krajín

Krajina	NÁSTROJ EUEI PRE PARTNERSKÝ DIALÓG (PDF)			
	Existujúce politiky v oblasti energetiky	Projekt PDF v energetickom sektore (opis)	Zainteresované strany	Dátumy
Burundi	Január 2011 (+ Plán elektrifikácie vidieka z roku 1993, zmenený v roku 1997)	Pomoc ministerstvu pre energetiku a baníctvo vytvoriť vnútroštátnu politiku pre energetický sektor, ako aj stratégiu vykonávania a investičný plán	Ministerstvo pre energetiku a baníctvo	november 2009 – apríl 2011
Džibutsko	2005	Pomoc ministerstvu pre energetiku zodpovednému za prírodné zdroje (MERN) pri vytváraní národnej stratégie a akčného plánu pre odvetvie elektroenergetiky a pri príprave návrhu zákona o elektrine	Ministerstvá, Electricité de Djibouti – technickí a finanční partneri, darcovia	november 2012 – júl 2014
Eritrea	1997	–	–	–
Etiópia	1994 (zmenené v roku 2012)	Pomoc etiópskej vláde vymedziť jasnú dlhodobú víziu pre energiu z biomasy a vypracovať stratégiu pre energiu a akčný plán v tejto oblasti	Ministerstvo vody, zavlažovania a energetiky	júl 2012 – február 2014
Keňa	2004 (zmenené v roku 2014)	Navrhnuť podporu, ktorá bude realizovaná prostredníctvom dlhodobých expertov, ktorí poskytnú bezprostredné poradenské služby týkajúce sa regulačného rámca na výrobu energie z obnoviteľných zdrojov v rámci siete v malom rozsahu	Ministerstvo pre energetiku	január 2013 – marec 2014
Madagaskar	1974 (v roku 1998 sa zmenili na zákon)	Aktualizácia politickej a národnej energetickej stratégie Madagaskaru a príprava stratégie pre madagaskarský energetický sektor	Ministerstvo pre energetiku	júl 2014 – júl 2015
Malawi	2003 (zmenené v roku 2009)	Podpora rozvoja stratégie pre energiu z biomasy určenej na udržateľné zásobovanie energiou z biomasy a uľahčenie prístupu k moderným palivám používaným na varenie a k efektívnym technológiám spaľovania biomasy	Ministerstvo pre energetiku	február 2008 – február 2009
Mozambik	1998 (zmenené v roku 2009 a 2011)	Podpora koncepcie a vykonávania národnej stratégie pre energiu z biomasy s osobitným dôrazom na dodávateľský reťazec dreveného uhlia z hľadiska ponuky i dopytu	Ministerstvo pre energetiku a národné riaditeľstvo pre novú energiu a energiu z obnoviteľných zdrojov	január 2011 – december 2012

11. ERF

(Kľúčové sektory a odhadovaný rozpočet, ktorý bol schválený alebo bude schválený v čase konania auditu)

Kľúčový sektor 1	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 2	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 3	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 4	Rozpočet (mil. EUR)	Nie je priorita	Rozpočet (mil. EUR)	CELKOVÝ ROZPOČET (mil. EUR)
Udržateľný rozvoj vidieka v oblasti výživy	80	Zdravotníctvo	87	Právny štát a nestabilita štátu	143	Energetika	105	Občianska spoločnosť	17	432
Voda, hygiena a nakladanie s tuhým odpadom	52	Potravinová bezpečnosť	35					Podpora občianskej spoločnosti a národného povolujujúceho úradníka	18	105
Energetika – (nie je rozhodnuté, ale vláda preukázala vôľu)		Poľnohospodárstvo		Správa hospodárskych záležitostí						0
Udržateľné poľnohospodárstvo a potravinová bezpečnosť	252	Zdravotníctvo	200	Cesty a energetická transformácia	230			Občianska spoločnosť	63	745
Potravinová bezpečnosť a odolnosť voči klimatickým šokom	190	Udržateľná infraštruktúra (doprava a energetika)	175	Zodpovednosť verejných inštitúcií	60		60	Podpora národného povolujujúceho úradníka	10	495
Správa a inštitúcie	143	Rozvoj vidieka	140	Infraštruktúra (zvýšiť prístup k energii na účely hospodárskeho rozvoja)	230			Národný povolujujúci úradník a nástroj technickej spolupráce	5	518
Správa	120	Vzdelanie	110	Poľnohospodárstvo	250			Občianska spoločnosť	30	510
Dobrá správa vecí verejných a rozvoj	367	Rozvoj vidieka (vrátane energetiky: 50 mil. EUR)	330							697

Krajina	NÁSTROJ EUEI PRE PARTNERSKÝ DIALÓG (PDF)			
	Existujúce politiky v oblasti energetiky	Projekt PDF v energetickom sektore (opis)	Zainterosované strany	Dátumy
Rwanda	2004 (zmenené v roku 2009)	Podpora rozvoja politík a stratégií pre pododvetvie geotermálnej energie a podpora inštitucionálneho, zákonného a regulačného rámca pre geotermálnu energiu s osobitným dôrazom na možnosti pre zapojenie súkromného sektora.	Ministerstvo infraštruktúry	december 2013 – január 2015
Tanzánia	1992 (zmenené v roku 2003 a 2014)	Účasť na vypracúvaní národnej stratégie pre energiu z biomasy, ktorou sa určujú prostriedky na zabezpečenie udržateľnejšieho zásobovania energiou z biomasy; zvyšovanie produkcie a užívateľskej efektívnosti; podpora prístupu k alternatívnym zdrojom energie a zabezpečenie inštitucionálneho prostredia vhodného pre realizáciu	Ministerstvo financií	marec 2012 – apríl 2014
Uganda	2002 (zmenené v roku 2007)	Vypracovať súbor odporúčaní a zoznam potenciálnych projektov v oblasti energetiky, ktoré môžu byť financované v rámci iniciatívy „Udržateľná energia pre všetkých“ (SE4ALL)	Ministerstvo pre energetiku, súkromné spoločnosti, občianska spoločnosť, rozvojoví partneri	máj 2012 – jún 2012
Zambia	1994 (zmenené v roku 2008)	Organizovať proces konzultácií s cieľom integrovať prístup k energetickým službám do plánu národného rozvoja a národnej dlhodobej vízie	Ministerstvo pre energetiku a rozvoj vodohospodárstva	september 2005 – august 2006
Východná Afrika		Hodnotenie kapacít na zvyšovanie prístupu k modernej energetike vo východnej Afrike	Východoafrické spoločenstvo	november 2010 – júl 2011

11. ERF

(Kľúčové sektory a odhadovaný rozpočet, ktorý bol schválený alebo bude schválený v čase konania auditu)

Kľúčový sektor 1	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 2	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 3	Rozpočet (mil. EUR)	Kľúčový sektor 4	Rozpočet (mil. EUR)	Nie je priorita	Rozpočet (mil. EUR)	CELKOVÝ ROZPOČET (mil. EUR)
Udržiateľné poľnohospodárstvo a potravinová bezpečnosť	200	Udržiateľná energetika	200	Zodpovedná správa vecí verejných	40			Občianska spoločnosť	20	460
Dobrá správa vecí verejných a rozvoj	291	Energetika	180	Udržiateľné poľnohospodárstvo	140			Občianska spoločnosť	15	626
Dopravné infraštruktúry (energetika môže byť prípadne zahrnutá po hodnotení v polovici trvania)	230	Potravinová bezpečnosť a poľnohospodárstvo	130	Dobrá správa vecí verejných	168			Občianska spoločnosť	50	578
Energetika	244	Poľnohospodárstvo	110	Správa	100			Podpora národného povolujúceho úradníka	30	484
nevzťahuje sa										

Obdobie realizácie, ciele a výsledky kontrolovaných projektov

Projekt č. a skrátenejší názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Dátum začatia	Dátum ukončenia
1 Mwenga	EF I	<i>Mwenga 3 MW hydro Power Plant</i> (Vodná elektrárňa s výkonom 3 MW v oblasti Mwenga)	Tanzánia	22.12.2007	22.12.2012
2 Best Ray	EF I	<i>BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas</i> - Dodanie energetických služieb do vidieckych oblastí Tanzánie)	Tanzánia	1.4.2008	30.6.2011
3 Majaua	EF I	<i>Electrificação da comunidade de Majaua</i> (Zabezpečenie elektriny pre obyvateľov v Majaua)	Mozambik	1.12.2007	30.11.2012
4 Biogas	EF I	<i>Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors</i> (Rozšírenie počtu malých zariadení na výrobu bioplynu pre poľnohospodárskych výrobcov)	Keňa	1.1.2008	1.1.2011
5 Up-scaling	EF I	<i>Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction</i> (Rozšírenie prístupu k integrovaným moderným energetickým službám na zníženie chudoby)	Tanzánia	1.1.2008	30.6.2014
6 Bioenergelec	EF I	<i>Bioenergelec (bioénergie électricité)</i> (Bioenergia)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015
7 rHYviere	EF I	<i>Programme rHYviere - Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement</i> (Program rHYviere - sieť pre energiu z vodných elektrární na vidieku a ochrana životného prostredia)	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015
8 Sahambano	EF I	<i>Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano</i> (Zariadenie na výrobu hydroelektriny v Ioklaite Befanaova na rieke Sahambano)	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014
9 Resouth	EF I	<i>Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH)</i> (Decentralizovaná elektrifikácia vidieka formou obnoviteľnej energie na juhu Madagaskaru)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013
10 Rural electrification	EF I	<i>Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects</i> (Infraštruktúra pre elektrifikáciu vidieka a projekty malého rozsahu)	Zambia	10.3.2008	31.12.2015

Predĺženie (v mesiacoch)	% predĺženia	Odôvodnenie predĺženia	Zmena pôvodných cieľov – (Výsledky)
Pôvodne: 60 mesiacov; žiadne predĺženie	0 %	nevzťahuje sa	■ Nie – [14 345 príjemcov namiesto očakávaných 24 700 (58 %), ale ich počet rastie]
Pôvodne: 36 mesiacov; predĺžené: 39 mesiacov	8 %	Predĺženie odôvodnené potrebou „lepšie realizovať (...) hlavné projektové činnosti, najmä s dôrazom na inštitucionálne hľadisko a hľadisko udržateľnosti“.	■ Nie – (7 600 príjemcov namiesto očakávaných 8 050, t. j. 94,4 %)
Pôvodne: 36 mesiacov; predĺžené: 60 mesiacov	67 %	Boli podané spolu tri žiadosti o predĺženie, ale poslednú (v ktorej sa navrhuje predĺženie projektu do 30. 11. 2013) delegácia EÚ zamietla.	■ Nie – (v roku 2014 delegácia EÚ odhadovala počet pripojení na približne 500; na dosiahnutie cieľa 5 000 budú potrebné asi 3 roky)
Pôvodne: 36 mesiacov; predĺžené: 45 mesiacov	25 %	Dokončiť dosiahnuteľné ciele v rámci rozpočtu.	■ Nie – (vybudovanie 765 nádrží namiesto plánovaných 350)
Pôvodne: 60 mesiacov; predĺžené: 78 mesiacov	23 %	Snažiť sa dobehnúť plánovanie.	■ Áno – 200 viacúčelových stredísk energetických služieb -> 125 (v júni 2013 bolo zriadených len 11)
Pôvodne: 36 mesiacov; predĺžené: 81 mesiacov	125 %	Zmluvný problém s partnermi (9 mesiacov) Predbežná štúdia (9 mesiacov). Príprava súťažných podkladov (neplánované) a rokovania medzi AGMIN a ADER (január 2010 – december 2011) – časť zariadenia určeného na decentralizovanú elektrifikáciu vidieka chýbala (tri lokality z piatich) – zmluvné problémy medzi ADMIN a ADER (zmluva podpísaná 9. 1. 2012)	■ Áno – pôvodne: 5 lokalít 80 – 100 kW (400 – 500 kW), ciele v októbri 2014: 4 lokality 70 kW (280 kW) – rozpočet znížený o 100.000 EUR – (len jedna lokalita bola v čase auditu zariadená)
Pôvodne: 48 mesiacov; predĺžené: 84 mesiacov	75 %	Rider 1 – Politická situácia (12 mesiacov) Rider 3: cyklóny v regióne a reštrukturalizácia ADER-u (12 mesiacov) Rider 4-5: Lehota na odpoveď banky na pôžičku súkromnému investorovi (Tectra) za nákup turbíny a krádež káblov v prístavnom zariadení (6 + 6 mesiacov)	■ Áno – pôvodne: 3 lokality: T: 2x60, S:3x80 A:3x80: 600 kW – ciele v októbri 2014: 3 lokality T: 2x50, S:2x65 A:2x330: 890 kW – (2 lokality boli v čase auditu dokončené)
Pôvodne: 30 mesiacov; predĺžené: 82 mesiacov	173 %	Chýbalo rozhodnutie o rozvoji lokality: 12 technických možností, nový manažér projektu Zecca v roku 2009, politická nestabilita, zlé počasie, oneskorenia súvisiace so získaním koncesného povolenia, oslobodenie od daní, povolenie používať dynamit na vykopanie kanála	■ Áno – (pôvodne: 460 kW – ciele v októbri 2014: 700 kW)
Pôvodne: 60 mesiacov; žiadne predĺženie	0 %	nevzťahuje sa	■ Nie – (pôvodne: 5 000 príjemcov -> 5500)
Pôvodne: 70 mesiacov; predĺžené: 94 mesiacov	34 %	Štúdia uskutočniteľnosti, opätovné spustenie neúspešnej výzvy na súťaž, oneskorenia pri získavaní materiálu/ vybavenia, nedostatočná schopnosť miestnych partnerov a zhotoviteľov prác	■ Nie – (ciele sa na konci projektu nedosiahnu, ale realizácia bude naďalej pokračovať)

■ presiahli alebo pravdepodobne presiahnu svoje pôvodné ciele
 ■ pravdepodobne sa nespĺnili ich ciele, ale výsledky sú napriek tomu primerané

■ splnili alebo sa pravdepodobne splnia ich ciele
 ■ nedosiahli sa očakávané výsledky

Projekt č. a skrátený názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Dátum začatia	Dátum ukončenia
11 Increase access	EF I	<i>Increased Access to Electricity Services</i> (Zvýšenie prístupu k dodávkam elektriny)	Zambia	11.12.2008	15.12.2015
12 Green energy	EF II - (1. výzva)	<i>Community Based Green Energy Project</i> (Komunitný projekt zelenej energie)	Keňa	1.11.2011	31.10.2015
13 Nice Roll-out	EF II - (1. výzva)	<i>NICE Roll-Out</i> (Zriadenie centier NICE)	Zambia, Tanzánia, Gambia	30.9.2011	30.9.2015
14 Small scale solar	EF II - (1. výzva)	<i>Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado</i> (Sprístupnenie udržateľnej solárnej energie v malom rozsahu pre 18 000 obyvateľov v okrese Quissanga, Cabo Delgado)	Mozambik	20.7.2011	19.9.2014
15 Boreale	EF II - (1. výzva)	<i>Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE)</i> (Najlepšie možnosti pre energiu na vidieku a prístup k svetlu a elektrine)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017
16 Wood and charcoal	EF II - (1. výzva)	<i>Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania</i> (Udržateľná výroba dreva a dreveného uhlia vo vidieckych častiach Mozambiku, Malawi a Tanzánii)	Mozambik, Tanzánia, (Malawi)	19.3.2012	31.7.2015

Predĺženie (v mesiacoch)	% predĺ- ženia	Odôvodnenie predĺženia	Zmena pôvodných cieľov – (Výsledky)
Pôvodne: 60 mesiacov; predĺžený: 84 mesiacov	40 %	Štúdia uskutočniteľnosti, realizačný partner podcenil dĺžku trvania a zložitosť postupu verejného obstarávania, nedostatočné kapacity miestnych partnerov	Nie – (väčšina očakávaných výstupov sa pravdepodobne dosiahne na konci kontrolovaného obdobia vykonávania)
Pôvodne: 48 mesiacov; žiadne predĺženie	0 %	nevzťahuje sa	Áno – (pôvodne: 56 škôl a 32 zdravotných stredísk; v roku 2014 bolo 88 škôl a 42 zdravotných stredísk vybavených solárnymi fotovoltaickými panelmi)
Pôvodne: 48 mesiacov; žiadne predĺženie	0 %	nevzťahuje sa	Nie – (bolo zriadené len 1 stredisko z 50 projekt je zastavený pre likvidáciu partnera)
Pôvodne: 36 mesiacov; predĺžený: 38 mesiacov	6 %	Oneskorené dodanie súčiastok.	Nie ² – (14 760 príjemcov namiesto očakávaných 18 000, t. j. 82 %)
Pôvodne: 48 mesiacov; predĺžený: 60 mesiacov	25 %	Sociálno ekonomická štúdia po 1 roku od začiatku projektu	Áno – možnosť veterných turbín bola zrušená a má sa vybaviť 7 namiesto 8 dedín.
Pôvodne: 39 mesiacov; žiadne predĺženie	0 %	nevzťahuje sa	Nie – ale je málo pravdepodobné, že zložka drevené uhlie bude zrealizovaná sa zrealizuje

1 V návrhu bolo naplánovaných 6 lokalít. Ale v zmluve o grante bol počet lokalít znížený na 5.

2 V návrhu bolo naplánovaných 25 000 príjemcov. Ale v zmluve o grante bol počet príjemcov znížený na 18 000.

	presiahli alebo pravdepodobne presiahnu svoje pôvodné ciele		splnili alebo sa pravdepodobne splnia ich ciele
	pravdepodobne sa nespĺnili ich ciele, ale výsledky sú napriek tomu primerané		nedosiahli sa očakávané výsledky

Monitorovanie kontrolovaných projektov

Projekt č. a skrátený názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Dátum začatia	Dátum ukončenia	Trvanie projektu (v rokoch)
1 Mwenga	EF I	<i>Mwenga 3 MW hydro Power Plant</i> (Vodná elektrárňa s výkonom 3 MW v oblasti Mwenga)	Tanzánia	22.12.2007	22.12.2012	5,0
2 Best Ray	EF I	<i>BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas - Dodanie energetických služieb do vidieckych oblastí Tanzánie)</i>	Tanzánia	1.4.2008	30.6.2011	3,2
3 Majaua	EF I	<i>Electrificação da comunidade de Majaua</i> (Zabezpečenie elektriny pre obyvateľov v Majaua)	Mozambik	1.12.2007	30.11.2012	5,0
4 Biogas	EF I	<i>Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors</i> (Rozšírenie počtu malých zariadení na výrobu bioplynu pre poľnohospodárskych výrobcov)	Keňa	1.1.2008	1.1.2011	3,0
5 Up-scaling	EF I	<i>Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction</i> (Rozšírenie prístupu k integrovaným moderným energetickým službám na zníženie chudoby)	Tanzánia	1.1.2008	30.6.2014	6,5
6 Bioenergelec	EF I	<i>Bioenergelec (bioénergie électricité)</i> (Bioenergia)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015	7,8
7 rHYviere	EF I	<i>Programme rHYviere - Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement</i> (Program rHYviere - sieť pre energiu z vodných elektrární na vidieku a ochrana životného prostredia)	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015	8,0
8 Sahambano	EF I	<i>Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano</i> (Zariadenie na výrobu hydroelektriny v loklaite Befanaova na rieke Sahambano)	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014	6,8
9 Resouth	EF I	<i>Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH)</i> (Decentralizovaná elektrifikácia vidieka formou obnoviteľnej energie na juhu Madagaskaru)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013	5,0
10 Rural electrification	EF I	<i>Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects</i> (Infraštruktúra pre elektrifikáciu vidieka a projekty malého rozsahu)	Zambia	10.3.2008	31.12.2015	7,8
11 Increase access	EF I	<i>Increased Access to Electricity Services</i> (Zvýšenie prístupu k dodávkam elektriny)	Zambia	11.12.2008	15.12.2015	7,0
12 Green energy	EF II – (1. výzva)	<i>Community Based Green Energy Project</i> (Komunitný projekt zelenej energie)	Keňa	1.11.2011	31.10.2015	4,0

Povinné hodnotenia			ROM	Danish Management Group (DMG)			
V polovici trvania	Konečné (plánované)	Osobitný riadok v rozpočte		# Podrobné správy realizačného partnera	# preskúmania DMG	Oneskorenia pri overovaní správ realizačných partnerov	Bola overená najnovšia podrobná správa? (rok podrobnej správy)
nie	nie	áno (len konečné hodnotenie)	jún 2011 jún 2013	12	11	1 – 16 mesiacov	áno (2012)
marec 2010	august 2011	áno (len 2 500 EUR spolu)	nie	12	7	0,5 – 7 mesiacov	áno (2011)
nie	február 2014	nebola prijatá príloha k rozpočtu	október 2013	5	3	1,3 – 10 mesiacov	nie (2014)
apríl 2010	november 2011	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	november 2009	7	7	0 – 7 mesiacov	áno (2011)
nie	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	jún 2013	6	3	4 – 10 mesiacov	nie (2014)
marec 2013	(Koniec roka 2015)	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	nie	6	2	6 – 13 mesiacov	nie (2013)
október 2011	(Koniec roka 2015)	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	september 2011 október 2013	6	3	6 – 18 mesiacov	nie (2013)
nie	(Koniec roka 2015)	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	nie	3	1	9 mesiacov	nie (2014)
február 2011	marec 2013 (následné koniec 2015)	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	september 2011 september 2013	5	4	3,5 – 9 mesiacov	nie (2012)
júl 2013	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	máj 2010	34	1	1,5 mesiaca	nie (2013)
december 2011, január 2012	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	nie	16	5	1 – 4 mesiace	nie (2014)
november 2013	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	december 2013	5	2	4 mesiace	nie (2014)

Projekt č. a skrátený názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Dátum začatia	Dátum ukončenia	Trvanie projektu (v rokoch)
13 Nice Roll-out	EF II – (1. výzva)	<i>NICE Roll-Out</i> (Zriadenie centier NICE)	Zambia, Tanzánia, Gambia	30.9.2011	30.9.2015	4,0
14 Small scale solar	EF II – (1. výzva)	<i>Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado</i> (Sprístupnenie udržateľnej solárnej energie v malom rozsahu pre 18 000 obyvateľov v okrese Quissanga, Cabo Delgado)	Mozambik	20.7.2011	19.9.2014	3,2
15 Boreale	EF II – (1. výzva)	<i>Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE)</i> (Najlepšie možnosti pre energiu na vidieku a prístup k svetlu a elektrine)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017	5,0
16 Wood and charcoal	EF II – (1. výzva)	<i>Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania</i> (Udržateľná výroba dreva a dreveného uhlia vo vidieckych častiach Mozambiku, Malawi a Tanzánii)	Mozambik, Tanzánia, (Malawi)	19.3.2012	31.7.2015	3,4

Povinné hodnotenia			ROM	Danish Management Group (DMG)			
V polovici trvania	Konečné (plánované)	Osobitný riadok v rozpočte		# Podrobné správy realizačného partnera	# preskúmania DMG	Oneskorenia pri overovaní správ realizačných partnerov	Bola overená najnovšia podrobná správa? (rok podrobnej správy)
nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nie	nie	2	2	1 – 7 mesiacov	áno (2012)
október 2013	august 2014	áno (hodnotenie v polovici trvania)	júl 2012	4	3	1,5 – 2 mesiace	nie (2014)
Koniec roka 2015	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	nie	3	3	4 – 5 mesiacov	áno (2013)
nie	nie	áno (hodnotenie v polovici trvania + konečné)	október 2013	5	2	1 – 4 mesiace	áno (2014)

Bodovanie kontrolovaných projektov

Projekt č. a skrátený názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Príspevok EÚ (mil. EUR)	Krátky opis	Konceptcia	Výsledky	Udržiateľnosť
1 Mwenga	EF I	Mwenga 3 MW hydro Power Plant (Vodná elektrárňa s výkonom 3 MW v oblasti Mwenga)	Tanzánia	3,60	Zriadenie malej vodnej elektrárne s cieľom poskytnúť spoľahlivý zdroj energie producentovi čaju a 14 dedinám.	● A	● B	● B
2 Best Ray	EF I	BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas - Dodanie energetických služieb do vidieckych oblastí Tanzánie)	Tanzánia	1,13	Inštalovanie solárnych fotovoltaických jednotiek v 8050 domácnostiach v deviatich dedinách.	● B	● B	● B
3 Majaua	EF I	Electrificação da comunidade de Majaua (Zabezpečenie elektriny pre obyvateľov v Majaua)	Mozambik	1,87	Obnova malej vodnej elektrárne (v súčasnosti nepoužívanej) a zriadenie miestnej siete elektrickej energie na pripojenie 5 000 domácností.	● A	● B	● B
4 Biogas	EF I	Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors (Rozšírenie počtu malých zariadení na výrobu bioplynu pre poľnohospodárskych výrobcov)	Keňa	1,22	Používanie technológie bioplynu na účely varenia vo vidieckych oblastiach v prípade 330 farmárov v piatich provinciách.	● B	● A	● B
5 Up-scaling	EF I	Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction (Rozšírenie prístupu k integrovaným moderným energetickým službám na zníženie chudoby)	Tanzánia	2,29	Zriadenie viacúčelových stredísk energetických služieb napájaných dieselovými motormi s využitím biopalív (jatrofový olej) v 120 dedinách v 6 regiónoch.	● C	● D	nevzťahuje sa
6 Bioenergelec	EF I	Bioenergelec (bioénergie électricité) (Bioenergia)	Madagaskar	1,96	Výroba elektriny z biomasy pre 6 dedín (v 4 regiónoch) a lepšia karbonizácia.	● D	● D	nevzťahuje sa
7 rHYviere	EF I	Programme rHYviere - Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement (Program rHYviere - sieť pre energiu z vodných elektrární na vidieku a ochrana životného prostredia)	Madagaskar	1,73	Výstavba troch prietokových vodných elektrární a minisiete na napojenie ôsmich dedín vo vidieckych oblastiach na východe.	● A	● B	● B
8 Sahambano	EF I	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano (Zariadenie na výrobu hydroelektriny v loklaite Befanaova na rieke Sahambano)	Madagaskar	2,48	Výstavba prietokovej vodnej elektrárne a predĺženie siete o 20 km na napojenie jedného mesta a dvoch dedín.	● A	● B	● B
9 Resouth	EF I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH) (Decentralizovaná elektrifikácia vidieka formou obnoviteľnej energie na juhu Madagaskaru)	Madagaskar	0,87	Elektrifikácia dvoch dedín v južnom regióne s využitím dvoch 2 veterných turbín a solárnych fotovoltaických jednotiek.	● B	● B	● C

- Kritérium splnené ● Vážne nedostatky
● Menšie nedostatky ● Kritérium nebolo splnené

Projekt č. a skrátený názov	EF č. (č. výzvy na predkladanie návrhov)	Názov činnosti	Krajina	Príspevok EÚ (mil. EUR)	Krátky opis	Konceptcia	Výsledky	Udržateľnosť
10 Rural electrification	EF I	<i>Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects</i> (Infraštruktúra pre elektrifikáciu vidieka a projekty malého rozsahu)	Zambia	10,00	Rozšírenie siete a inštalácia malej vodnej elektrárne a 2 000 solárnych jednotiek na výrobu elektriny pre 27 000 domácností, 700 škôl a zdravotných stredísk.	● B	● B	● B
11 Increase access	EF I	<i>Increased Access to Electricity Services</i> (Zvýšenie prístupu k dodávkam elektriny)	Zambia	10,00	Rozšírenie siete na uľahčenie prístupu k obnoviteľným zdrojom energie vo vidieckych a prímestských oblastiach v Zambii (65 000 príjemcov).	● B	● B	● B
12 Green energy	EF II - (1. výzva)	<i>Community Based Green Energy Project</i> (Komunitný projekt zelenej energie)	Keňa	1,74	Inštalácia solárnych fotovoltaických jednotiek v 56 školách a 32 zdravotných strediskách vo vidieckych oblastiach v Keni.	● B	● A	● B
13 Nice Roll-out	EF II - (1. výzva)	<i>NICE Roll-Out</i> (Zriadenie centier NICE)	Zambia, Tanzánia, Gambia	2,50	Rozvoj podnikania prostredníctvom zariadení IKT využívajúcich energiu zo solárnych fotovoltaických jednotiek (franchisingové strediská NICE v 50 vidieckych a prímestských oblastiach v Gambii, Tanzánii a Zambii).	● D	● D	nevzťahuje sa
14 Small scale solar	EF II - (1. výzva)	<i>Enabling 18 000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado</i> (Sprístupnenie udržateľnej solárnej energie v malom rozsahu pre 18 000 obyvateľov v okrese Quissanga, Cabo Delgado)	Mozambik	0,59	Umožniť 4 000 domácnostiam prístup k udržateľnej solárnej energii v menšom rozsahu v 2 okresoch.	● B	● B	● B
15 Boreale	EF II - (1. výzva)	<i>Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE)</i> (Najlepšie možnosti pre energiu na vidieku a prístup k svetlu a elektrine)	Madagaskar	1,72	Inštalácia solárnych fotovoltaických jednotiek v desiatich školách, ôsmich zdravotných strediskách a 900 domácnostiach v ôsmich obciach v južnom regióne.	● B	● B	● B
16 Wood and charcoal	EF II - (1. výzva)	<i>Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania</i> (Udržateľná výroba dreva a dreveného uhlia vo vidieckych častiach Mozambiku, Malawi a Tanzánii)	Mozambik, Tanzánia, (Malawi)	2,40	Udržateľná biomasa a energetická účinnosť prostredníctvom výškolenia 2 000 domácností v oblasti výsadby stromov a výstavby zariadenia na výrobu dreveného uhlia.	● C	● D	nevzťahuje sa

Vysvetlivky: Na základe metodiky bodovania v **prílohe II**, boli stanovené tieto bodové hodnotenia:

- Kritérium splnené
- Menšie nedostatky
- Vážne nedostatky
- Kritérium nebolo splnené

Zhrnutie

III

Komisia víta správu Dvora audítorov. Vytvorenie energetického nástroja (Energy Facility, ďalej len „EF“) umožnilo Komisii po prvýkrát dôkladne riešiť otázku prístupu k energii v rámci jej rozvojovej spolupráce v kontexte potreby enormných prostriedkov (48 miliárd USD ročne) v rozvojových krajinách¹. Komisia používala EF účinne a zo správy Dvora audítorov vyplýva, že väčšina kontrolovaných projektov bola úspešná a má dobré vyhliadky na udržateľnosť. Je to pozoruhodný úspech vzhľadom na náročný kontext, v ktorom sa musí rozvojová spolupráca realizovať. Len v prípade štvrtiny projektov sa nedosiahla väčšina očakávaných výsledkov. Bolo to spôsobené čiastočne nepriaznivými okolnosťami, ktoré narušili pôvodnú koncepciu projektov, v dôsledku čoho bolo akékoľvek zmierňovanie predpokladaných rizík neúčinné. Komisia si takisto uvedomuje, že existuje priestor na určité zlepšenia, najmä pokiaľ ide o jej monitorovanie projektov v teréne. Komisia už prijala určité opatrenia a uskutoční ďalšie zlepšenia v súlade s odporúčaniami Dvora audítorov.

IV

Komisia dôsledne a prísne uplatňovala pravidlá a postupy, ktorými sa riadia výzvy na predkladanie návrhov, a poskytla podporu projektom s vysokou prioritou.

S existenciou rizík a slabých stránok v rámci návrhov EF na podporu inovačných riešení pre udržateľné a cenovo dostupné energetické služby pre chudobných sa v skutočnosti počítalo.

Takéto riziká a slabé stránky zistené v hodnotených návrhoch najprv náležite posúdil príslušný hodnotiaci výbor vzhľadom na príslušné zmierňujúce opatrenia navrhnuté príslušnými žiadateľmi a až potom bol návrhu udelený konečný počet bodov, ktorým sa uceleným a objektívnym spôsobom stanovilo umiestnenie každého návrhu na základe kritérií, cieľov a priorít stanovených v usmerneniach pre výzvy na predkladanie návrhov.

¹ Správa Medzinárodnej agentúry pre energiu „Energia pre všetkých: financovanie prístupu pre chudobných“, osobitný výpis z dokumentu Vyhliadky svetovej energetiky, IEA, 2011.

V

Komisia vykonala monitorovanie projektov s použitím rôznych dostupných nástrojov a postupov vrátane vytvorenia stálej monitorovacej štruktúry.

Komisia vo všeobecnosti zabezpečila dôslednú následnú kontrolu počas najkritickejších fáz realizácie a v súlade s platnými pravidlami a postupmi v čo najväčšej miere uľahčila uplatňovanie riešení a nápravných opatrení. V niektorých konkrétnych prípadoch sa monitorovanie v teréne mohlo posilniť.

VI

75 % projektov preskúmaných Dvorom audítorov už prinieslo očakávané alebo lepšie výsledky. Pri niektorých projektoch sa zatiaľ nedosiahla väčšina ich očakávaných výsledkov, čo bolo spôsobené najmä problémami spojenými so spôsobilosťou príjemcov a nepriaznivými okolnosťami, ktoré narušili pôvodnú koncepciu projektov, v dôsledku čoho bolo akékoľvek zmierňovanie predpokladaných rizík neúčinné.

Komisia poznamenáva, že určitý stupeň problémov so spôsobilosťou nemožno vylúčiť, najmä ak na jednej strane sú cieľené projekty inovačné a ambiciózne, zatiaľ čo na druhej strane sú príjemcovia chudobní. V takomto kontexte nemožno očakávať dokonalé projekty ako také.

VII

Komisia víta odporúčania Dvora audítorov. Komisia už prijala niektoré opatrenia na posilnenie monitorovania a zvýšenie udržateľnosti projektov. V tejto súvislosti by Komisia chcela zdôrazniť význam nasledujúcich krokov, ktoré sa už podnikli v súlade s odporúčaniami Dvora audítorov:

- zlepšenia zavedené v poslednej výzve na predkladanie návrhov v rámci EF s cieľom zabezpečiť uskutočniteľnosť projektov,
- posilnenie funkcie stáleho monitorovania EF,

- inovácie, ktoré sa zavádzajú s novým energetickým programom spolupráce, konkrétne s iniciatívou na financovanie elektrifikácie – ElectricFI, ktorá bola vypracovaná spoločne so subjektmi financujúcimi priemysel a rozvoj a ktorej cieľom je zvýšiť uskutočniteľnosť, udržateľnosť a účinnosť podpory EÚ pre prístup chudobných k udržateľnej energii.

Úvod

04

Od roku 2011 poskytujú celkové usmernenia v energetickej politike EÚ v rozvojovom kontexte pokyny obsiahnuté v „programe zmien“, ktorý vyzdvihuje energiu ako kľúčovú hnaciu silu inkluzívneho a udržateľného rastu.

05

Vytvorenie EF umožnilo Komisii po prvýkrát dôkladne riešiť otázku prístupu k energii v rámci jej rozvojovej spolupráce v kontexte potreby enormných prostriedkov v rozvojových krajinách (48 miliárd USD ročne podľa Medzinárodnej agentúry pre energiu).

Pripomienky

Komisia dôkladne preskúmala silné a slabé stránky každého jedného návrhu projektu predloženého v rámci EF a prednostne poskytla podporu úplne najlepším spomedzi tých návrhov, ktoré ďaleko presiahli celkové normy kvality stanovené v usmerneniach ku každej výzve.

Napriek tomu, že sú vždy prítomné určité riziká a slabé stránky, musí Komisia na účely splnenia celkových cieľov každej výzvy na predkladanie návrhov zvážiť podporu inovačných a ambiciózných projektov, ktoré boli vybrané v súlade s príslušnými pravidlami a postupmi.

Komisia vybrala projekty na financovanie na základe jasných hodnotiacich kritérií stanovených v usmerneniach k výzve vrátane relevantnosti, prevádzkovej a finančnej spôsobilosti žiadateľa a partnerov, uskutočniteľnosti, udržateľnosti, nákladovej efektívnosti a tiež na základe toho, či boli navrhnuté príslušné opatrenia na zmiernenie akýchkoľvek rizík alebo slabých stránok, ktoré sú vlastné zložitým rozvojovým projektom.

16

Pokiaľ ide o päť projektov, ktoré uvádza Dvor audítorov, pripomienky a bodové hodnotenie každého hodnotiteľa zohľadní hodnotiaci výbor, ktorý, na rozdiel od jednotlivých hodnotiteľov, je v jedinečnej pozícii, keďže si dokáže vytvoriť úplný obraz o všetkých návrhoch predložených na základe výzvy a o príslušných silných stránkach každého návrhu na základe kritérií stanovených v usmerneniach k výzve. Komisia zaviedla potrebné postupy a systém bŕzd a protiváh na zabezpečenie toho, aby každý hodnotiaci výbor uplatňoval prísne pravidlá, ktorými sa riadi hodnotenie výzvy, takým spôsobom, aby bolo možné zaručiť integritu a súdržnosť celkového procesu hodnotenia, napriek akýmkoľvek nedostatkom, ktoré môžu vzniknúť na základe individuálnych odborných posudkov.

16 a)

Hodnotenie hodnotiteľov sa odráža v ich príslušnom bodovom hodnotení a pripomienkach ku každému hodnotiacemu kritériu stanovenému v usmerneniach k výzve. Napriek niekoľkým zisteným slabým stránkam identifikoval hodnotiteľ aj kľúčové silné stránky, ako sú: stimulovanie podnikateľskej činnosti, dobrá znalosť krajiny, veľmi dobré zapojenie súkromného sektora, potenciál finančnej udržateľnosti a dobré zapojenie Spoločenstva. Bodové hodnotenie udelené obidvoma hodnotiteľmi preukazuje, že akékoľvek obavy sa nepovažovali za dostatočné dôvody na zamietnutie.

Na základe svojho preskúmania udelil hodnotiaci výbor konečné bodové hodnotenie, ktoré zohľadňovalo silné aj slabé stránky príslušného návrhu, ako sa vysvetľuje ďalej v odpovedi Komisie na bod 16 vyššie.

16 b)

Ako sa vysvetľuje vyššie, hodnotiaci výbor je, na rozdiel od jednotlivých hodnotiteľov, v tej jedinečnej pozícii, že si dokáže vytvoriť úplný obraz o všetkých návrhoch predložených na základe výzvy, ako aj o príslušných silných stránkach každého návrhu na základe kritérií stanovených v usmerneniach k výzve.

Pre štyri projekty, ktoré uvádza Dvor audítorov, zodpovedný hodnotiaci výbor ukončil tretie a záverečné hodnotenia konštatovaním, že príslušné opatrenia na zmiernenie identifikovaných rizík a nedostatkov existujú a sú prijateľné.

17

Projekty, ktoré uvádza Dvor audítorov nespĺnili stanovené ciele najmä v dôsledku nepriaznivých vonkajších faktorov, ktoré nebolo možné mať pod kontrolou (okrem iného trhové podmienky, technologický vývoj, prírodné podmienky atď.).

18

V tejto súvislosti Komisia zdôrazňuje význam zlepšení zavedených v neskoršej výzve na predkladanie návrhov v rámci EF II, pri ktorej sa vyžadovalo spolu s návrhom predložiť štúdiu uskutočniteľnosti.

Komisia vykonala monitorovanie projektov s použitím rôznych dostupných nástrojov a postupov vrátane vytvorenia stálej monitorovacej štruktúry. V niektorých konkrétnych prípadoch sa monitorovanie v teréne mohlo posilniť.

Kvalita správ realizačných partnerov nebola rovnaká, keďže kvalita závisí od rôznych schopností príjemcov podávať správy.

22 a)

Po zistení akýchkoľvek problémov s kvalitou podávania správ podnikla Komisia príslušné kroky na ich riešenie vrátane toho, že poskytla príjemcom vzory pre priebežné a záverečné opisné správy, ako aj pre finančné správy. Schopnosť poskytovať kvalitné správy sa skutočne líšila od jedného príjemcu k druhému, v súvislosti s čím sa pri EF II k zmluve o grante pripojili zdokonalené vzory pre opisné a finančné správy.

22 b)

Pozri odpoveď Komisie na bod 22 písm. a).

22 c)

Pozri odpoveď Komisie na bod 22 písm. a).

23

Komisia náležite rozšírila zmluvu konzultačnou spoločnosťou na poskytovanie monitorovacích služieb pre prebiehajúce projekty EF, ako aj pre projekty vybrané v rámci posledných dvoch výziev v rámci EF II týkajúcich sa elektrifikácie a zraniteľnosti vidieka.

24

Normalizované preskúmanie jediným subjektom prispelo k harmonizácii a do určitej miery k zlepšeniu podávania správ realizačnými partnermi a zmluva s konzultačnou spoločnosťou môže poskytnúť prostriedky na kontrolu informácií poskytnutých prostredníctvom ich správ na mieste. Komisia preto podnikla potrebné kroky a rozšírila zmluvu s konzultačnou spoločnosťou spôsobom, ktorý podľa potreby zabezpečuje monitorovacie služby monitorovaním projektov prostredníctvom misíí v jednotlivých krajinách.

Právomoc presadzovať náležité odporúčania uplatňovaná voči príjemcom grantov v rámci EF si však ponechávajú delegácie EÚ v súlade s ustanoveniami príslušných zmlúv o grante a nemožno ju preniesť na konzultačnú firmu.

25

Pri niektorých projektoch sa nevykonalo strednodobé preskúmanie, pretože sa nerealizovalo dost' činností.

Komisia využila všetky dostupné nástroje na podporu realizácie projektov a prijala príslušné opatrenia v medziach stanovených zmluvnými pravidlami.

Radikálne zmeny projektových činností v skutočnosti nie sú možné v súlade so zmluvnými pravidlami, ktoré, okrem iného, stanovujú, že žiadna „zmena nesmie mať za účel alebo za následok zmeny tejto zmluvy, ktoré by spochybnili rozhodnutie o udelení grantu alebo by boli v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania so žiadateľmi“.

26

Príslušné odporúčania na zvýšenie kvality podávania správ o projekte sa zohľadnili pri príprave následných výziev v rámci EF II.

27

Komisia (ako aj experti vykonávajúci monitorovanie v rámci svojich právomocí, ktoré im vyplývajú zo zmluvy) v niekoľkých prípadoch požiadala o dodatočné informácie alebo vysvetlenia a v prípadoch, v ktorých sa to neposkytlo, boli v súlade so zmluvnými pravidlami pozastavené platby.

Pokiaľ ide o možnosť vypovedania zmluvy, ide o drastické opatrenie, ktoré môže viesť k strate dôležitých investícií/vynaloženého úsilia a bude sa zvažovať iba v prípade, keď zlyhajú všetky ostatné možné alternatívy, berúc do úvahy hlavný záujem konečných príjemcov a zásadu riadneho finančného hospodárenia.

28

Čo najčastejšie pravidelné návštevy na mieste sú kľúčovým spôsobom monitorovania a následnej kontroly projektu. Delegácie majú k dispozícii rôzne prostriedky monitorovania projektov vrátane diaľkovej kontroly založenej na správach, telekonferenciách, kancelárskej práci, výmene informácií s príjemcami atď. Frekvencia návštev na mieste závisí, okrem iného, od pracovného zaťaženia, miesta projektu a dostupnosti, bezpečnostných otázok, dostupných zdrojov atď. O výbere najvhodnejšieho spôsobu monitorovania/následnej kontroly projektu pri každej príležitosti a o tom, ako/či budú úradníci určitej delegácie EÚ vykonávať pravidelné návštevy projektu v rámci EF, môže rozhodnúť, prirodzene, len zodpovedný vedúci delegácie, ktorý má úplný prehľad o všetkých úlohách, ktoré má delegácia vykonať, a o tom, akú má ktorá úloha prioritu, pričom sa zohľadní situácia v oblasti ľudských zdrojov a rôzne obmedzenia.

29

Monitorovanie orientované na výsledky (ďalej len „ROM“ – results-oriented monitoring) je len jedným z dostupných nástrojov na monitorovanie projektu a Komisia ho používala primerane popri všetkých ostatných monitorovacích nástrojoch vrátane funkcie stáleho monitorovania EF, ktorá bola k dispozícii na základe zmluvy o poskytovaní služieb s konzultačnou firmou.

29 a)

Hoci projekt, ktorý uvádza Dvor audítorov, podliehal ROM až v roku 2013, delegácia EÚ v Tanzánii bola vždy informovaná o stave projektu na základe pravidelnej výmeny informácií a korešpondencie a podnikala kroky na nápravu situácie. Napríklad, okrem zmluvne povinných priebežných správ vypracovali realizační partneri aj šesťmesačné „správy z interného monitorovania“ podľa praxe zavedenej delegáciou od roku 2012 s cieľom posilniť monitorovanie. Delegácia udržiavala pravidelný kontakt s projektom a poskytovala podporu na uľahčenie riešení.

29 b)

Projekt nebol navrhnutý na zaradenie do zoznamov ROM za roky 2010 a 2011 z dôvodu nedostatku primeraného pokroku v danom čase. Potom v roku 2012, hoci sa pôvodne navrhovalo zaradiť projekt na zoznam ROM, rozhodlo sa neponechať ho na zozname, pretože sa ešte stále v teréne nevykonávalo dosť činností a takisto už bolo na začiatok roka 2012 naplánované strednodobé preskúmanie po predĺžení obdobia realizácie o 24 mesiacov.

30

Ako je vysvetlené v bode 27 vyššie, možnosť vypovedať zmluvu sa zvažuje až po zlyhaní všetkých ostatných alternatív. Útvary zodpovedné za monitorovanie realizácie dvoch projektov, ktoré uvádza Dvor auditorov, vtedy ešte nedospeli k záveru, že je to tak a že tieto projekty už nie je možné realizovať žiadnym iným možným spôsobom.

30 a)

Delegácia zodpovedná za projekt po zvážení možných nápravných opatrení rozhodla, že obmedzenie geografického rozsahu projektu by nebolo najlepšou možnosťou.

31

Delegácia v Mozambiku bola vždy informovaná o ťažkostiach projektu. Inovačné projekty v oblastiach, ktoré sú v miestnom kontexte relatívne nové, často čelia ťažkostiam pri rozbehnutí. V priebehu času však bolo čoraz jasnejšie, že ciele programu sa nespĺnia, a keď k tomu došlo, vykonala delegácia mnoho pokusov nájsť vhodné riešenia. Prediskutovali sa početné návrhy na riešenie problémov projektu, ale žiadne z navrhovaných riešení sa nepovažovalo za realistické a projekt musel byť ukončený. V apríli 2015 vykonala delegácia návštevu na mieste (v prevádzkach, ako aj v súvislosti s financiami a zmluvami), po ktorej sa rozhodlo o ukončení.

Očakávané výsledky už prinieslo 75 % projektov preskúmaných Dvorom auditorov alebo ešte viac, ako sa očakávalo.

36

Pri štyroch projektoch preskúmaných Dvorom auditorov sa nedosiahla väčšina ich očakávaných výsledkov, čo bolo spôsobené problémami spojenými so spôsobilosťou príjemcov a nepriaznivými okolnosťami, ktoré narušili pôvodnú koncepciu projektov, v dôsledku čoho boli akékoľvek opatrenia na zmierňovanie rizík neúčinné.

Komisia poznamenáva, že určitý stupeň problémov so spôsobilosťou nemožno vylúčiť, najmä ak na jednej strane sú ciele projekty inovačné a ambiciózne, zatiaľ čo na druhej strane sú príjemcovia chudobní. V takomto kontexte nemožno dokonalé projekty ako také očakávať.

36 c)

Hodnotenie projektu sa vykonalo platným postupom, podľa ktorého sa účasť súkromného sektora považuje za silnú stránku z hľadiska udržateľnosti projektov.

Závery a odporúčania

41

Komisia víta správu Dvora audítorov. Vytvorenie EF umožnilo Komisii po prvýkrát dôkladne riešiť otázku prístupu k energii v rámci jej rozvojovej spolupráce v kontexte potreby enormných prostriedkov (48 miliárd USD ročne) v rozvojových krajinách².

Komisia používala EF účinne a zo správy Dvora audítorov vyplýva, že väčšina kontrolovaných projektov bola úspešná a má dobré vyhliadky na udržateľnosť. Je to pozoruhodný úspech vzhľadom na náročný kontext, v ktorom sa musí rozvojová spolupráca realizovať. Len v prípade štvrtiny kontrolovaných projektov sa nedosiahla väčšina očakávaných výsledkov. Bolo to spôsobené čiastočne nepriaznivými okolnosťami, ktoré narušili pôvodnú koncepciu projektov, v dôsledku čoho bolo zmierňovanie predpokladaných rizík neúčinné. Komisia si takisto uvedomuje, že existuje priestor na určité zlepšenia, najmä pokiaľ ide o jej monitorovanie projektov v teréne. Komisia už prijala isté opatrenia a uskutôční ďalšie zlepšenia v súlade s odporúčaniami Dvora audítorov.

42

Komisia dôsledne a prísne uplatňovala pravidlá a postupy, ktorými sa riadia výzvy na predkladanie návrhov, a poskytla podporu projektom s vysokou prioritou.

Hodnotiaci výbor si bol vedomý rizík a slabých stránok každého jedného návrhu. S rizikami a slabými stránkami návrhov sa vlastne počítalo v rámci EF, ktorý bol zameraný, okrem iného, na podporu inovácií a zároveň čelil problémom spojeným s poskytovaním udržateľných a cenovo dostupných energetických služieb pre chudobných.

² Správa Medzinárodnej agentúry pre energiu „Energia pre všetkých: financovanie prístupu pre chudobných“, osobitný výpis z dokumentu Vyhliadky svetovej energetiky, IEA, 2011.

Riziká a slabé stránky zistené v hodnotených návrhoch najprv náležite posúdil príslušný hodnotiaci výbor vzhľadom na príslušné zmierňujúce opatrenia navrhnuté príslušným žiadateľom a až potom bol návrhu udelený konečný počet bodov, ktorým sa uceleným a objektívnym spôsobom stanovilo umiestnenie každého návrhu na základe kritérií, cieľov a priorít stanovených v usmerneniach pre výzvy na predkladanie návrhov.

Odporúčanie 1

Komisia prijíma toto odporúčanie a prijala príslušné opatrenia:

- i) v súlade so vzormi príručky PRAG 2014 zohráva kľúčovú úlohu pri hodnotení návrhov posúdenie koncepcie opatrenia. Z 50 možných bodov za koncept sa 10 bodov týka koncepcie opatrenia. Značné nedostatky v koncepcii budú preto vo väčšine prípadov viesť k vyradeniu návrhu už v štádiu konceptu.
- ii) spôsobilosť žiadateľov realizovať opatrenie sa hodnotí v štádiu plnej realizácie. Posúdenie prevádzkovej spôsobilosti sa nedávno rozšírilo na spolužiadateľov a pridružené subjekty. Vzhľadom na význam tohto aspektu zaviedla Komisia minimálny prah v príručke PRAG 2014, podľa ktorej musia žiadatelia dosiahnuť aspoň 12 z 20 možných bodov za spôsobilosť, aby ich bolo možné zvažovať na udelenie grantu.

43

Komisia vykonala monitorovanie projektov s použitím rôznych dostupných nástrojov a postupov vrátane vytvorenia stálej monitorovacej štruktúry.

Komisia vo všeobecnosti zabezpečila dôslednú následnú kontrolu počas najkritickejších fáz realizácie a v súlade s platnými pravidlami a postupmi v čo najväčšej miere uľahčila uplatňovanie riešení a nápravných opatrení. V niektorých konkrétnych prípadoch sa monitorovanie v teréne mohlo posilniť.

43 a)

Komisia pri každej zmluve riešila nedostatky v podávaní správ a tiež zaviedla vylepšené vzory pre priebežné a záverečné opisné správy, ako aj pre finančné správy.

43 b)

Komisia zabezpečila dôslednú následnú kontrolu prostredníctvom návštev na mieste, ako aj prostredníctvom rôznych prostriedkov monitorovania projektov vrátane diaľkovej kontroly založenej na správach, telekonferenciách, teoretických štúdiách atď. Frekvencia návštev na mieste závisí od pracovného zaťaženia, miesta projektu a dostupnosti, bezpečnostných otázok a dostupných zdrojov. O tom, či sa budú vykonávať pravidelné návštevy projektu v rámci EF, môže rozhodnúť len zodpovedný vedúci delegácie, ktorý má úplný prehľad o všetkých úlohách, ktoré má delegácia vykonať, a o tom, akú má ktorá úloha prioritu, pričom sa zohľadní situácia v oblasti ľudských zdrojov a rôzne obmedzenia.

Pokiaľ ide o ROM, je to len jeden z dostupných nástrojov na monitorovanie projektu a pri tých projektoch, na ktoré sa nevzťahovali návštevy v rámci ROM, sa zaviedli iné monitorovacie prostriedky.

43 c)

Komisia sa vždy snažila podporiť úspešnú realizáciu projektov a určiť riešenia (spolu so subjektmi, ktorým boli udelené zmluvy o grante) na prekonanie akýchkoľvek problémov. Odstúpenie od zmluvy o grante sa v tejto súvislosti zvažovalo ako posledná možnosť s cieľom neohroziť investície/úsilie a prípadný prínos pre konečných príjemcov výsledkov projektov EF.

Odporúčanie 2 – Spoločná odpoveď Komisie na body i) až v)

Komisia odporúčanie prijíma. Existuje priestor na zlepšenie z hľadiska posilnenia monitorovania projektov. Komisia sa týmto už dôsledne zaoberala a zväžia sa aj ďalšie opatrenia, ktoré by delegáciám umožnili posilniť monitorovanie projektov, a to aj s prihliadnutím na finančné obmedzenia a obmedzenia v oblasti ľudských zdrojov.

44

Len štvrtina skúmaných projektov nepriniesla očakávané výsledky, čo bolo spôsobené najmä problémami spojenými so spôsobilosťou príjemcov a nepriaznivými okolnosťami, ktoré narušili pôvodnú koncepciu projektov, v dôsledku čoho bolo akékoľvek zmierňovanie predpokladaných rizík neúčinné.

Odporúčanie 3

Komisia toto odporúčanie prijíma.

Posúdenie akýchkoľvek pokračujúcich potrieb technickej pomoci by mohlo byť užitočné na identifikáciu možných požiadaviek na podporu po uplynutí financovania v rámci EF. V rámci súčasného programu EF nebude možné navýšiť prostriedky pôvodne pridelené na granty. Komisia však preskúma, ako by sa to mohlo riešiť, s cieľom konsolidovať hodnotu uskutočnenej investície. Okrem toho Komisia preskúma, ako uplatňovať odporúčanie v rámci nových a inovačných programov, ako je napr. iniciatíva na financovanie elektrifikácie – ElectriFI.

AKO ZÍSKAŤ PUBLIKÁCIE EÚ

Bezplatné publikácie:

- jeden kus:
prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- viac kusov alebo plagátov/máp:
na zastúpeniach Európskej únie (http://ec.europa.eu/represent_sk.htm); v delegáciách,
ktoré sídlia v nečlenských krajinách EÚ (http://eeas.europa.eu/delegations/index_sk.htm);
kontaktovaním služby Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_sk.htm);
na bezplatnom telefónnom čísle 00 800 6 7 8 9 10 11 (v rámci EÚ) (*).

(*) Za poskytnutie informácií sa neplatí, podobne ako za väčšinu hovorov (niektorí mobilní operátori, verejné telefónne automaty alebo hotely si však môžu účtovať poplatok).

Platené publikácie:

- prostredníctvom webovej stránky EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

V roku 2004 takmer dve miliardy ľudí nemali prístup k vhodným, cenovo dostupným a udržateľným energetickým službám, ktoré sú predpokladom na dosiahnutie stabilného pokroku pri plnení rozvojových cieľov. Energetický nástroj AKT – EÚ bol zriadený v júni 2005 a jeho cieľom je presadzovať prístup k moderným energetickým službám pre chudobných z vidieckych a prímestských oblastí so silným dôrazom na subsaharskú Afriku a energiu z obnoviteľných zdrojov. V tejto správe sme dospeli k záveru, že Komisia energetický nástroj AKT – EÚ uplatňovala väčšinou úspešne, ale napriek tomu ho mohla na zlepšenie prístupu k energii z obnoviteľných zdrojov pre chudobných vo východnej Afrike využiť lepšie. Predkladáme viacero odporúčaní týkajúcich sa dôslednejšieho výberu projektov, posilnenia ich monitorovania a zlepšenia vyhlíadok na ich udržateľnosť.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

Úrad pre publikácie